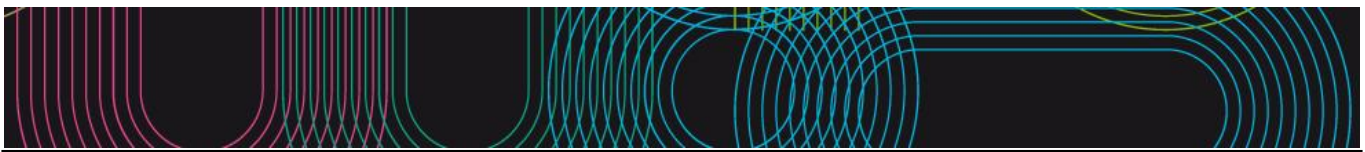

[TABLA DE ERROS](#)

Lugar do erro	Descrición
Materia V03G720V01112, apartado 'Avaliación da materia'	O apartado contén algún elemento maior que o tamaño vertical de folia (por exemplo unha táboa) polo que tivo que ser redimensionado.

Facultade de CC. Económicas e Empresariais

Presentación

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales tiene una amplia trayectoria dentro de nuestra Universidad. A principios de los 70 ya se impartían enseñanzas de Ciencias Económicas en el antiguo Colegio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse en la Universidad de Santiago de Compostela. En 1990 se segrega el Campus de Vigo, lo que supondrá el nacimiento de la Universidad de Vigo.

En el curso 1991/92 se inicia la docencia de las licenciaturas de Ciencias Económicas y de Ciencias Empresariales en el edificio actual, registrándose dos procesos de reforma de sus planes de estudios en los años 1995 y 2002. A raíz de la promulgación del RD 1393/2007 sobre ordenación de las enseñanzas universitarias se pone en marcha el proceso de adaptación al Espacio Europeo de Educación Superior, de tal forma que, para el curso académico 2009/2010, comenzarán a impartirse las titulaciones de Grado en Administración de Empresas y en Economía a las que se refieren estas guías.

Se persigue con ello ofertar unas titulaciones más adaptadas al contexto actual, con una adaptación de las metodologías docentes orientadas hacia el aprendizaje del alumno y el desarrollo de sus capacidades.

Localización

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales de Vigo está en el Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad. Cliccando en el siguiente icono puedes acceder a un plano del Campus con su ubicación precisa

En caso de precisar información es posible contactar a través de las siguientes vías:

Correo - Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserjería)

986 812403 (Secretaría de Alumnos)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfcee@uvigo.es (Secretaría de Alumnos)

Web - <http://fccee.uvigo.es/>

Infraestructuras y Servicios

La Facultad cuenta con una importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte a las actividades de investigación, docencia y extensión universitaria. Resumidamente, hay 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática y un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispone de un salón de actos con un aforo aproximado de unas 550 personas, un salón de grados para 60-80 personas, biblioteca con 400 puestos de lectura y cafetería-comedor.

A continuación se desglosa la información sobre servicios importantes para el alumnado:

SERVICIOS OFERTADOS AOS ESTUDANTES

- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:

Ordenadores a disposición dos alumnos con aplicaciones de uso corrente, acceso a Internet e posibilidade de impresión de documentos

- REDE INALÁMBRICA:

Acceso WIFI a Internet en toda a Facultade.

- REPROGRAFÍA:

Fotocopias, encuadernacións, transparencias, impresión de documentos, material de estudio, etc...

Horario regular : Mañá de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

- CAFETERÍA E COMEDOR:

Servicio de cafetería completo, almorzos e comidas con menús do día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:

Servicios de xestión do alumnado (matrículas, traslados, solicitudes de validacións, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos e secretaría do Decanato.

Horario atención ó público: De 9 a 14 h.

- BIBLIOTECA:

Servicio de asesoramento e empréstito bibliográfico, salas de estudio e lectura e consulta bases de datos.

Para o servicio de empréstito requírese carnet de biblioteca.

Dotacións: 414 postos de lectura e estudio.

2 postos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicacións periódicas:

330 revistas e 230 estatísticas.

Horario : De 8:45 a 20:45 h.

Equipo decanal

Decano José Santiago Gómez Fraiz

Secretaria Gonzalo Caballero Míguez

Vicedecano de Organización Académica Fernando Comesaña Benavides

Vicedecana de Calidade Raquel Arévalo Tomé

Vicedecano de Relacións Internacionais Jorge Vila Biglieri

Vicedecana de Adaptación ao EEES Carlos Mª Fernández-Jardón Fernández

(*)

(*)

PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G720V01111	Dereito: Teoría do dereito	1c	9
V03G720V01112	Matemáticas: Matemáticas	1c	9
V03G720V01113	Empresa: Fundamentos de administración	1c	6
V03G720V01114	Dereito: Dereito romano	1c	6
V03G720V01115	Economía: Economía española e mundial	1c	6
V03G720V01121	Dereito: Dereito constitucional I	2c	9
V03G720V01122	Estatística: Estatística	2c	6
V03G720V01123	Empresa: Xestión de empresas	2c	6
V03G720V01124	Historia: Historia do dereito	2c	6
V03G720V01125	Economía: Microeconomía	2c	9

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G720V01211	Dereito: Dereito constitucional II	1c	6
V03G720V01212	Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa	1c	6
V03G720V01213	Empresa: Matemática das operacións financeiras	1c	6
V03G720V01214	Econometría	1c	6

V03G720V01215	Macroeconomía	1c	6
V03G720V01216	Dereito da Unión Europea	1c	6
V03G720V01221	Empresa: Contabilidade financeira I	2c	6
V03G720V01222	Dereito penal I	2c	9
V03G720V01223	Dereito civil I. Obrigas e contratos	2c	6
V03G720V01224	Dereito internacional público	2c	9
V03G720V01225	Políticas económicas	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito: Teoría do dereito**

Materia	Dereito: Teoría do dereito			
Código	V03G720V01111			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Idioma				
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Allegue Agüete, Pilar			
Profesorado	Allegue Agüete, Pilar Pérez Álvarez, Luís			
Correo-e	pallegue@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
O obxectivo básico desta materia é formar aos estudantes no coñecemento e aplicación do Dereito como sistema de resolución pacífica dos conflitos sociais dende un marco de referencia máis abstracto que os das materias propias da dogmática xurídica, cun acercamento dos xuristas ao conpeto e as funcións do Dereito, ao estudo do Ordenamento xurídico e da teoría da norma xurídica, das principais institucións, dos principios e valores recoñecidos na Constitución e das relacións do Dereito con outros ordenamentos normativos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5

Contidos

Tema

I. O Dereito como forma de organización social e como sistema normativo.

TEMA 1. O concepto de Dereito. Positivismo e lusnaturalismo. O Dereito como sistema normativo. Validez, eficacia e xustiza do Dereito.
 TEMA 2. O Dereito como forma de organización social. O control social e o Dereito. Dereito e cambio social. As funcións do Dereito.
 TEMA 3. O Dereito e outras ordes normativas. O Dereito e os usos sociais. O Dereito e a moral. Distincións e conexións. Ética pública e ética privada. O Dereito como realización da moralidade: moral legalizada.
 TEMA 4. Dereito e forza. Dereito e poder político. Aproximación histórica. Aproximación sistemática. O punto de vista externo. O punto de vista interno: o Dereito como organización do poder. O Estado de Dereito e os seus tipos.

II. A ciencia do Dereito.	TEMA 5. O coñecemento científico sobre o Dereito: a polémica sobre a súa posibilidade. A dogmática xurídica. Ciencia do Dereito, Filosofía do Dereito e Socioloxía do Dereito.
III. Teoría do Dereito: a norma xurídica e o sistema xurídico.	TEMA 6. A norma como proposición prescritiva. Principais dimensións da norma xurídica. Clasificación das normas xurídicas. Principios e regras. TEMA 7. O ordenamento xurídico como sistema. A unidade do ordenamento xurídico. A coherencia do ordenamento xurídico e o problema das antinomías. A plenitude do ordenamento xurídico e as lagoas. TEMA 8. A produción normativa. O Dereito legal e o Dereito xudicial. Outras normas de produción normativa: especial referencia ás fontes do Dereito da Unión Europea.
IV. Interpretación e aplicación do Dereito.	TEMA 9. Interpretación e aplicación do Dereito. Dereito e linguaxe. Criterios de interpretación. A argumentación xurídica.
V. Conceptos xurídicos fundamentais.	TEMA 10. A relación xurídica. Dereito subxectivo e deber xurídico. Responsabilidade. Ilícito e delito. A sanción e os seus tipos.
VI. Os problemas do Dereito xusto e a eficacia do Dereito.	TEMA 11. Xustiza e Dereito. Isunaturalismo e positivismo xurídico. TEMA 12. Lexitimidade do poder e xustiza do Dereito. A xustiza formal: a seguridade xurídica. A xustiza material: liberdade, igualdade e solidariedade. Os dereitos fundamentais, os valores e os principios como desenvolvemento da idea de xustiza. TEMA 13. A obediencia ao Dereito. Obriga moral e obriga xurídica. Obediencia e resistencia ao Dereito. A desobediencia civil e a obxección de conciencia

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	20.5	45	65.5
Debates	7	7	14
Sesión maxistral	43.1	65	108.1
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	3	12	15
Outras	4	17.6	21.6
Observación sistemática	0.8	0	0.8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios
Debates
Sesión maxistral

Atención personalizada

Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios
Formulación e resolución de dúbidas teóricas e prácticas

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas de carácter periódico destinadas a valorar a correcta comprensión e aplicación dos contidos da materia, a análise e o razoamento críticos. Para superar a materia será necesario acadar nas probas una nota media de 5 puntos Os alumnos cando se avalían de esta metodoloxía están avaliando o resultado de aprendizaxe que figura no apartado segundo da guía docente	Ata o 30	
Outras	Proba obxectiva dirixida a provocar a lembranza da aprendizaxe previa. Poderá consistir na realización dunha pregunta loga, de varias preguntas curtas ou nunha proba tipo test. Para superar a materia será necesario acadar nesta proba un mínimo de 5 puntos.	Ata o 60	
Observación sistemática	Avaliación periódica das intervencións e capacidade de exposición, debate, comprensión e razoamento crítico na aula.	Ata o 10	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

1. Parte teórica e parte práctica: para superar a materia de Teoría do Dereito será necesario aprobar tanto a parte teórica como a parte práctica

2. Avaliación de competencias para os/as alumnos/as que non se sometan á avaliación continua: proba obxectiva consistente nun exame final da materia.

3. Segunda oportunidade: A adquisición de competencias na segunda oportunidade avaliarase a través dunha proba obxectiva consistente nun exame final das competencias non adquiridas previamente.

As datas e días das probas da 1ª oportunidade, 2ª oportunidade e de fin de carreira serán as fixadas pola Xunta de Facultade de Dereito e publicadas no taboleiro oficial de anuncios do Centro.

Bibliografía. Fontes de información

Peces-Barba Martínez, Gregorio , Curso de Teoría del Derecho, Marcial Pons, madrid

Pérez Luño, Antonio Enrique y otros,, Teoría del Derecho, Tecnos, 2011

Bobbio, Norberto, Teoría General del Derecho, Debate, 1995

Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, Introducción á teoría do dereito, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Vigo, 2011

Casanovas, P. y Moreso, J. J., El ámbito de lo jurídico, Crítica , 1994

Kelsen, Hans, Teoría Pura del Derecho, UNAM, 1978

Hart, H.L.A., El Concepto de Derecho, Abeledo Perrot,, 1963

Ross, Alf., Sobre el derecho y la justicia, Eudeba, 1969

Dworkin, Ronald,, Los derechos en serio, Ariel , 1986

Prieto Sanchís, Luís y otros, Lecciones de Teoría del Derecho, Mac Graw Hill,, 1997

De Lucas, Javier y otros, Introducción a la teoría del Derecho, Tirant lo Blanc , 1994

Atienza, Manuel, El sentido del Derecho, Ariel , 2001

Alchourrón, C. y Bulygin, E., Análisis lógico y Derecho, CEC, 1991

Nino, Carlos Santiago,, Introducción al análisis del derecho,, Depalma, 1984

Garzón Valdés, Ernesto, Derecho, ética y política,, CEC, 1993

Kennedy, Duncan, Izquierda y derecho. Ensayos de teoría jurídica crítica., Buenos Aires: Siglo XXI., 2013

Marí, Enrique E. y otros, Materiales para una teoría crítica del derecho., Buenos Aires: Abeledo-Perrot., 1991

Entelman, Ricardo, Pierre Legendre y otros, El discurso jurídico. Perspectiva psicoanalítica y otros abordajes epistemológicos., Buenos Aires: Hachette., 1982

Correas, Oscar (ed.), El otro Kelsen,, México:UNAM, 1989

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Matemáticas: Matemáticas**

Materia	Matemáticas: Matemáticas			
Código	V03G720V01112			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	García Cutrin, Francisco Javier Herves Beloso, Carlos			
Profesorado	García Cutrin, Francisco Javier Herves Beloso, Carlos			
Correo-e	cherves@uvigo.es fjgarcia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
- Comprender as técnicas matemáticas básicas, necesarias para a modelización do comportamento económico.	CB1
- Ser capaz de formular modelos simples de relación das variables económicas baseados no manexo da álgebra lineal e do cálculo diferencial.	
- Avaliar, utilizando técnicas matemáticas, as consecuencias das distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas.	CB1 CB2
- Ter habilidades para argumentar de modo rigoroso, coherente e intelixible, tanto na expresión oral como na escrita.	CB1

Contidos

Tema	
1. Funcións dunha variable real.	Introdución. Gráficas. Continuidade. Teorema de Bolzano.
2. Cálculo diferencial de funcións dunha variable real.	O concepto de derivada. Interpretación económica. Crecemento. Cálculo de derivadas. Derivación de funcións compostas. Máximos e mínimos.
3. Integración.	Áreas baixo curvas. Teorema fundamental do cálculo integral. Derivación de integrais. Cálculo de primitivas.
4. Cálculo matricial.	Vectores. Matrices. Sistemas de ecuacións. Autovalores. Formas cadráticas.
5. Derivadas parciais.	Derivadas de funcións de varias variables. Derivadas parciais. Cálculo de derivadas parciais. Vector gradiente. Matriz xacobiana. Regra da cadea. Derivadas de orde superior. Matriz hessiana. Funcións homoxéneas.
6. Convexidade.	Conxuntos convexos. Funcións cóncavas e convexas. Propiedades.

7. Optimización sen restricións.	Condições necesarias de primeira e segunda orde para a existencia de extremos. Condições suficientes.
8. Optimización con restricións de igualdade.	Introdución. Condición necesaria para a existencia de óptimos: teorema dos multiplicadores de Lagrange. Condições suficientes.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	50	70
Titoría en grupo	8	8	16
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	8	20	28
Sesión maxistral	37	37	74
Probas de resposta curta	3	12	15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Titoría en grupo	Entrevistas que o estudantado mantén co profesorado para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. O alumnado debe desenvolver de forma autónoma a análise e a resolución dos problemas e/ou exercicios.
Sesión maxistral	Exposición, por parte do profesorado, dos contidos sobre a disciplina obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o estudantado.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da disciplina para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Exposición, por parte do profesorado, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o estudantado. COMPUTABLE EN EVALUACIÓN CONTINUA	Junto con el resto de los elementos de la evaluación continua hasta un 40	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral. COMPUTABLE EN EVALUACIÓN CONTINUA .	Junto con el resto de los elementos de la evaluación continua hasta un 40	
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. COMPUTABLE EN EVALUACIÓN CONTINUA .	Junto con el resto de los elementos de la evaluación continua hasta un 40	
Probas de resposta curta	Exames con preguntas breves sobre a materia. COMPUTABLE EN EVALUACIÓN CONTINUA	Junto con el resto de los elementos de la evaluación continua hasta un 40	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Bibliografía. Fuentes de información

Balbás, A. e outros., . Análisis matemático para la economía I y II, , Madrid: A.C., 1987.

Â

Balbás, A. e outros (1991):*Análisis matemático para la economía II. Cálculo integral y sistemas dinámicos*. Madrid: A.C.

Besada, M. e outros. *Cálculo de varias variables: Cuestiones y ejercicios resueltos*. Madrid: Pearson Educación, 2001.

Sydsaeter, K. e Hammond, P. J. *Matemáticas para el análisis económico*. Madrid: Prentice-Hall, 1996.

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Fundamentos de administración**

Materia	Empresa: Fundamentos de administración			
Código	V03G720V01113			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Arevalo Tomé, Raquel			
Profesorado	Arevalo Tomé, Raquel Pérez Pereira, Santos			
Correo-e	arevalo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia persegue introducir a disciplina que vertebra o grao, prestando atención as diferentes funcións que a integran e facendo énfase na súa aplicación o ámbito empresarial			

Competencias

Código	Tipoloxía
--------	-----------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
<p>Conseguir que o alumnado distinga os principais conceptos relacionados co entorno e coas funcións directivas (planificación, organización, dirección y control) e os vincule co funcionamento das empresas. Se pretende que sexan capaces de analizar todas as áreas das empresas e as relacións que se producen entre estas e fora das mesmas.</p> <p>Ser capaces de aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenrolar competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudio.</p> <p>Que os alumnos saiban reunir, analizar e interpretar fontes de información relevantes para emitir xuízos que inclúan a reflexión e defensa de argumentos, resolución de problemas e a análise sobre economía de empresa, temas relevantes de índole social, científica ou ética. Así mesmo ha de saber citar e referenciar con corrección ditas fontes de información.</p> <p>Capacitar o alumno para poder transmitir ideas, información, problemas e situacións, de forma obxectiva, sintética e comprensible, a un público tanto especializado como non especializado; con claridade, evitando as barreras de comunicación e potenciando o traballo en equipo.</p>	

Contidos

Tema
Pensamento administrativo: escolas e enfoques relevantes.
Estrutura e dinámica do medio. A organización como sistema aberto e responsable.
Toma de decisións e planificación.
Organización.
Liderazgo, cultura e influencia no contexto global.
Control e seguimento.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	38	38

Resolución de problemas e/ou exercicios	20	20	40
Estudos/actividades previos	0	10	10
Sesión maxistral	30	30	60
Probas de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución de forma individual ou en grupo de cuestións formuladas (casos de empresas, exercicios de toma de decisións e traballo en grupo).
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución de forma individual ou en grupo de cuestións formuladas, guiadas e supervisadas polo profesorado da disciplina. Avaliarase a participación do estudiantado e a comprensión da materia. Inclúe prácticas de seminario (casos de empresas, exercicios de toma de decisións e traballo en grupo)
Estudos/actividades previos	Son tarefas que necesariamente tera que facer o alumno antes de acudir as clases (lecturas de textos, busca de certas información...)
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e fundamentos teórico-prácticos para a resolución de problemas e/ou exercicios obxecto de avaliación continua, que ten que desenvolver o alumno. Se controlará e incentivará a asistencia e participación activa do alumno no desenvolvemento deste epígrafe metodolóxico da materia.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Tempo reservado para orientar e atender ao alumnado, e resolver as súas dúbidas no proceso de adquisición das competencias da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Tempo reservado para orientar e atender ao alumnado, e resolver as súas dúbidas no proceso de adquisición das competencias da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tempo reservado para orientar e atender ao alumnado, e resolver as súas dúbidas no proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Valorarase a participación do alumno, a súa capacidade de crítica, a súa capacidade expositiva na resolución destes exercicios nas prácticas	32	
Estudos/actividades previos	Nas practicas valorarase se o alumno realizou as tarefas propostas necesarias para realizar as prácticas de forma eficiente (lecturas, busca de información)*	8	
Probas de resposta curta	Será necesario aprobar este apartado para aplicar porcentaxes e avaliar prácticas. Proba para avaliar as competencias adquiridas que inclúe preguntas directas sobre un aspecto concreto. O estudante debe responder de xeito directo e breve en función dos coñecementos que teña sobre a materia. Constará de preguntas curtas a nivel de concepto, enumeración ou resumo sintético sobre os contidos da materia.	60	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para superar a materia será necesario aprobar o exame teórico; a partir de aí aplicarase o criterio (60%-40% relativo a exame e prácticas). Para aplicar a avaliación continua será obrigatoria a asistencia a un 80 % do total das clases prácticas salvo ausencia xustificada.

* Valorarase con 0.25 puntos a realización do curso virtual organizado pola Biblioteca "Coñece a Biblioteca e aprende a buscar, avaliar e utilizar a información", dirixido ao alumnado de 1º grao e que ten coma obxectivo que o estudante adquira os coñecementos básicos para buscar, analizar, seleccionar e organizar a información de xeito eficiente, así como utilizar e comunicar a información eficazmente de forma ética e legal.

Os exames da materia no grao de Administración e Dirección de Empresas serán na facultade de económicas e empresariais nas seguintes datas, :- Convocatoria fin de carreira: 25 de setembro Â de 2015 as 14:00H- Convocatoria ordinaria: 13 de

xaneiro de 2016 as 10:00H- Convocatoria extraordinaria: 27 de xuño de 2016 as 9:00 H

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grado en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 1º curso e o profesorado responsable está integrado por: Raquel Arévalo Tomé e Santos Pérez Pereira

---

Bibliografía. Fontes de información

Robbins, S., De Cenzo, D., Fundamentos de Administración, Pearson-Prentice Hall, 6ª Edición, México, 2009

Robbins, Coulter, Administración, Pearson Educación; 12ª edición, México, 2014

Stoner, Freeman y Gilbert, Administración, Prentice Hall, México

Iborra, M., Dasí, A., Dolz, C., Ferrer, C., Fundamentos de Dirección de Empresas, Thomson; 2ª edición, Madrid, 2014

Hellriegel, D., Jackson, S., Slocum, J., Administración. Un enfoque basado en competencias, Thomson, 10ª Edición, México, 2005

Hitt, M., Ireland, R., Hoskisson, R., Administración Estratégica: Competitividad y globalización: conceptos y casos, International Thomson, 7ª Edición, México, 2008

Amaru, A., Fundamentos de Administración, Pearson Educación, México, 2009

Piñeiro García, Pilar; Arévalo Tomé, Raquel; Caballero Fernández, Gloria y García-Pintos Escudero, , Introducción a Economía de la Empresa. Una visión teórico-práctico., Delta publicaciones, 2010

À

À

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección de operacións/V03G020V01302

Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito: Dereito romano**

Materia	Dereito: Dereito romano			
Código	V03G720V01114			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Fuenteseca Degeneffe, Margarita			
Profesorado	Fuenteseca Degeneffe, Margarita			
Correo-e	mfd@uvigo.es			
Web	http://mfd@uvigo.es			
Descrición xeral	Preténdese a adquisición da base necesaria e imprescindible para abordar o estudo de todas as demais ramas e institucións do Dereito, sexan de dereito público ou de dereito privado, de dereito procesual, civil, laboral ou comunitario e internacional.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
*CG1 Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	
*CG2 Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	
*CG3 Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	
*CG4 Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	
*CB1 Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo	CB1
*CB2 Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	CB2
*CB3 Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	CB3
*CB4 Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado.	CB4

*CB5 Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía CB5

*CT1 Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión

*CT4 Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e *multiculturalidad.

*CT5 Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

CE17 Coñecer o ordenamento xurídico romano, que é a base de todos os ordenamentos xurídicos europeos

CE18 Ser capaz de resolver calquera problema xurídico, teórico ou práctico, de Dereito privado.

Contidos

Tema

Introdución histórica ao dereito romano

TEMA 1. Evolución histórica do Dereito romano. 1. Periodificación histórica. 2. Dereito romano arcaico. 3. A República. 4. O principado. 5. O dominado. 6. Justiniano. TEMA 2. Fontes do Dereito romano. 1. O Dereito romano primitivo: a lei das XII táboas. 2. O Dereito na época republicana: ius civile, ius gentium e ius honorarium. 3. O Dereito clásico durante o principado: a xurisprudencia. 4. O Dereito romano postclásico: Dereito vulgar. 5. O Corpus Iuris Civilis de Justiniano. TEMA 3; Os status da persoa. 1. Status libertatis. 2. Status civitatis; 3. Status familiae.

TEMA 4. Introducción ao estudo do proceso romano. 1. Da xustiza privada á administración pública da xustiza. 2. Conceptos previos: proceso e relación procesual, xurisdición, acción e Dereito subxectivo. 3. Distintos tipos de procesos ordinarios civís. 4. A administración da xustiza en Roma. TEMA 5. O procedemento das legis actiones. 1. Nocións xerais. 2. Clases: Legis actio sacramento, Legis actio per iudicis arbitrive postulationem, Legis actio per conditionem, Legis actio per manus iniunctionem, Legis actio per pignoris capionem. 3. Valoración de conxunto. TEMA 6. O procedemento formulario: nocións introductorias. 1. Orixe e características do procedemento formulario. 2. A organización xudicial: maxistrados, a competencia e os demais límites da iurisdicção. Xuíces. 3. Clases de accións. 4. Capacidade e legitimación procesual. 5. A representación procesual. 6. Partes auxiliares e pluralidade de partes. TEMA 7. A fase in iure. 1. Actos preparatorios. Editio actionis, In ius vocatio, Vadimonium. 2. A causae cognitio do maxistrado e o seu contido. 3. Posibles causas de paralización do proceso. 4. Autorización da fórmula. TEMA 8. A fórmula e a litis contestatio. 1. Estrutura e contido da fórmula: partes ordinarias e extraordinarias. 2. Fórmulas civís e pretorias. 3. A litis contestatio e os seus efectos. TEMA 9. A fase apud iudicem e a execución da sentenza. 1. Desenvolvemento e práctica das probas. 2. A sentenza: orzamentos e requisitos; clases, efectos e remedios contra a sentenza. 3. Execución da sentenza: Actio iudicati, execución patrimonial, privilexios na execución. TEMA 10. Delimitacións conceptuais. 1. As cousas e a súa clasificación. 2. Terminoloxía e tipos de propiedade romana: Dominium, In bonis habere, propiedade peregrina, propiedade provincial. 3. Limitacións legais da propiedade romana. 4. A antítese entre dereitos reais e de obrigação. TEMA 11. Adquisición da propiedade. 1. Clasificación dos modos de adquirir a propiedade. 2. Modos orixinarios: ocupación, adquisición do tesouro, accesión, especificación, confusio e commixtio, adquisición de froitos, adiudicatio, litis aestimatio. 3. Modos derivativos: Mancipatio, in iure cessio, traditio, usucapio e logi temporis praescriptio. A usucapión justiniana. TEMA 12. Protección procesual do propietario. 1. Acción reivindicatoria. 2. Acción publiciana. 3. Protección da propiedade provincial e peregrina. 4. Outros recursos procesuais. TEMA 13. A posesión. 1. Fundamento da protección posesoria. 2. Terminoloxía e evolución histórica. 3. A posesión pretoria e os interdictos posesorios. 4. A posesión civil: adquisición e perda da posesión. 5. Desenvolvemento ulterior da doutrina da posesión: a quasi-possessio. TEMA 14. As servidumes. 1. Orixe e evolución histórica. 2. Principios xerais. 3. Tipos de servidumes. 4. Constitución e extinción. 5. Defensa procesual. TEMA 15. O usufructo. 1. Concepto e orixe histórica. 2. Contido: significado do binomio uti-frui. 3. Responsabilidade do usufructuario: a caución usufructuaria. 4. Suxeito e obxecto do usufructo. 5. Constitución e extinción. 6. Defensa procesual. 7. O case-usufructo. 8. O dereito de uso e habitación. 9. Operae servorum.

-Obrigacións e contratos

TEMA 1. A obligatio. 1. Concepto e evolución histórica da obligatio. 2. A prestación: clases e caracteres. 3. Clases de obrigacións. 4. Lugar e tempo do cumprimento das obrigacións: a maura. 5. Obligatio e actio: as chamadas obrigacións naturais. 6. Fontes das obrigacións: época clásica, sistematización postclásica. TEMA 2. Transmisión das obrigacións. 2. Extinción das obrigacións. TEMA 3. Os contratos. 1. Nocións xerais. 2. Distintas clases de contratos. 3. O principio da vinculación exclusiva dos suxeitos contratantes: estipulacións a favor e a cargo de terceiros. TEMA 4. Contratos reais. 1. Mutuo: concepto e elementos. Efectos: usurae, accións, o Senadoconsulto Macedoniano, foenus nauticum. 2. Comodato: concepto, réxime xurídico. 3. Depósito: depositio ordinario, figuras especiais de depósito. TEMA 5. Contrato formais. 1. Contratos verbais: sponsio e stipulatio. Estrutura da stipulatio. Cancelación: a acceptilatio e a stipulatio aquiliana. 2. Contratos literais. TEMA 6. Contratos consensuales. A compravenda. 1. Orixes. 2. Concepto e elementos: o consentimento, a merx, o Pretium. 3. Obrigacións do comprador e do vendedor. 4. Accións. 5. A evicción. 6. A garantía por vicios ocultos. 7. Pactos engadidos á compravenda. TEMA 7. Contratos consensuales. A sociedade e o mandato. 1. O contrato de sociedade. 2. O contrato de mandato. TEMA 8. Contratos consensuales. O arrendamento. 1. Concepto e clases. 2. Arrendamento de cousa. 3. Arrendamento de obra: a lex Rhodia e as modalidades do seguro de risco. 4. A locatio-conductio e as relacións de traballo. 5. A responsabilidade dos navieros e hostaleiros. TEMA 9. Delitos privados. 1. Delictum e poena: características das accións penais. 2. Delitos de furto: concepto e clases. 3. Delitos de dano: a actio Legis Aquiliae, extensión pretorias. 4. Delitos de lesións: a actio iniuriarum. 5. Delitos varios en Dereito pretorio: accións delictuales in factum, delitos de metus, rescisión de negocios realizados por intimidación, acción de dolo.

-Dereito de familia

TEMA 1. A familia. 2. A familia na concepción dos xuristas romanos. 3. Constitución da familia. 4. Filiación, parentela e afinidade. 5. Réxime económico da familia: os peculios. 6. Disolución do vínculo familiar. TEMA 2. Matrimonium. 1. Características do matrimonio romano. 2. Matrimonium cum manu e matrimonium sine manu. 3. O matrimonio clásico

-Dereito de sucesións

TEMA 1. Nocións básicas introductorias. TEMA 2. Delación da herdanza. TEMA 3. Adquisición e aceptación da herdanza. TEMA 4. Efectos da adquisición hereditaria. TEMA 5. Sucesión lexítima ab intestato. TEMA 6. Sucesión testamentaria. TEMA 7. Contido do testamento (1): institución do herdeiro. TEMA 8. Contido do testamento (2): legados e *fideicomiso. TEMA 9. Sucesión lexítima contra o testamento.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	36	0	36
Resolución de problemas e/ou exercicios	14	14	28
Titoría en grupo	1	0	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	85	85

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	En cada sesión maxistral expónse polo profesor unha lección do temario. Acláranse as cuestións máis problemáticas, co obxectivo de facilitar a aprendizaxe do alumno. Explícanse os aspectos máis importantes e relaciónanse coas demais leccións en que está dividida a materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Cada semana exporase un caso práctico relacionado coa materia que é obxecto de explicación nas clases teóricas. O alumno resolverao por escrito, entregarao, e corríxirase e discutirá en clase. Tamén se fará un exercicio oral, no que cada alumno exporá oralmente, previo aviso, un tema ante o profesor e os demais alumnos.
Titoría en grupo	Nos grupos máis reducidos das clases prácticas dedicarase 15 minutos ao mes á *tutoría en grupo, para resolver os problemas individuais que poidan xurdir co estudo da materia.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	A *tutoría en grupo dedicarase plenamente á atención personalizada. Nas clases prácticas procederase á resolución de dúbidas teórico-prácticas que formule o alumno en relación co caso concreto exposto polo profesor.
Resolución de problemas e/ou exercicios	A *tutoría en grupo dedicarase plenamente á atención personalizada. Nas clases prácticas procederase á resolución de dúbidas teórico-prácticas que formule o alumno en relación co caso concreto exposto polo profesor.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Semanalmente o alumno resolverá por escrito un caso práctico que se entregará ao profesor. Destes corrixiranse aleatoriamente dous. Avaliarase a capacidade do alumno para aplicar os coñecementos teóricos adquiridos á resolución dun caso práctico concreto. No exercicio oral avaliarase a exposición e capacidade de debate do alumno.	40	
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba na que se avaliarán os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos polo alumno. Consistirá en tres preguntas longas que o alumno debe desenvolver por escrito no tempo dunha hora.	60	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O alumno ten que alcanzar a nota mínima de 5 no exame final para que lle poida ser sumada a esta cualificación a da avaliación continua.

As cualificacións da avaliación continua só se manterán nas dúas convocatorias do mesmo curso académico.

En cada convocatoria, tanto quen suspendesen a materia como quen non seguisen a avaliación continua, terán dereito a un exame final no que poden alcanzar o 100% da nota. O mesmo sucede co exame fin de carreira. Só nestes casos á proba final -tres preguntas teóricas- engadiráselle a resolución dun caso práctico.

As datas e horas das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as que se especifican no correspondente calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o ano 2015/2016.

Esta mesma forma de avaliación aplicarase á materia coa mesma denominación que se imparte pola mesma profesora no 1*er cuadrimestre do 1*er curso do *PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito.

Bibliografía. Fontes de información

Daza Martínez-Rodríguez Ennes, Instituciones de Derecho privado romano, 3ª edición revisada y ampliada, TIRANT LO BLANCH, 2001

Daza Martínez, Jesús, Iniciación al estudio histórico del Derecho Romano, 2ª edición. , ALICANTE 1987

PARICIO/FERNÁNDEZ BARREIRO, HISTORIA DEL DERECHO ROMANO Y SU RECEPCIÓN EUROPEA, 9ª ed., MARCIAL PONS, 2010

FERNÁNDEZ BARREIRO/PARICIO, FUNDAMENTOS DE DERECHO PRIVADO ROMANO, 8ª ed., MARCIAL PONS, 2011

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G080V01502

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Historia: Historia do dereito/V08G081V01205

Outros comentarios

Esta guía docente é exactamente a mesma para os alumnos que cursan a materia Dereito romano no Grao en Dereito e no Dobre Grao de Dereito con ADE, cunha única diferenza, que son as datas das diferentes convocatorias das probas de avaliación, que son as aprobadas no calendario correspondente pola Xunta de Facultade para o ano 2015/2016.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía: Economía española e mundial**

Materia	Economía: Economía española e mundial			
Código	V03G720V01115			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Caballero Míguez, Gonzalo			
Profesorado	Caballero Míguez, Gonzalo Soto Oñate, David			
Correo-e	gcaballero@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Economía Española e Mundial é unha materia básica que consta dun total de 6 créditos ECTS, que se corresponden con 150 horas de traballo do estudante, das cales 50 son actividades presenciais, mentres que o resto serán actividades de traballo persoal. Esta materia pretende iniciar ao estudante no coñecemento da Economía Aplicada, comezando pola análise da Economía Mundial e Española. Trátase de que comprenda o funcionamento e estrutura da Economía Mundial e Española, facendo fincapé, por unha banda, nas diferencias entre Países Desenvolvidos e Países en vías de Desenvolvemento, e por outra banda, na estrutura económica de España. Organízase en Actividades Básicas (AB) e Actividades Complementarias (AC). As AB son comúns para todos os Centros onde se imparte a titulación de ADE, mentres que as AC son específicas de cada centro.			

Competencias

Código	Tipoloxía
--------	-----------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
<ul style="list-style-type: none"> - Adquirir coñecementos básicos para entender o funcionamento da economía mundial e española. - Manexar a información proporcionada polas fontes estatísticas da economía mundial e de España. - Sintetizar a información estatística en indicadores económicos relevantes. - Consultar directamente as referencias bibliográficas. - Elaborar e expoñer os resultados, empregando nun nivel básico os programas informáticos de cálculo, e realizar gráficos e presentacións. - Redactar e sintetizar os resultados anteriores. - Someter a contraste e discusión as ideas expostas nas leccións maxistras. - Revisar con certa periodicidade a evolución dos resultados acadados. - Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial. - Amosar motivación pola calidade e pola mellora continua. - Habilidades de comunicación escrita e emisión de informes sobre situacións concretas 	

Contidos

Tema	
Parte I: Introducción	Os obxectivos básicos e as preguntas relevantes. Organización e método de traballo. Principais conceptos: Crecemento e Desenvolvemento. Fontes estatísticas e bibliográficas.

Parte II. Economía mundial.	Os factores do crecemento económico: estratexias e experiencias. Os elementos estruturais dos Países Desenvolvidos. Características estruturais dos países en vías de desenvolvemento. As teorías do subdesenvolvemento económico. Institucións e relacións económicas internacionais
Parte III. Economía española.	Evolución da Economía Española: Etapas, factores de crecemento e cambio estrutural. A especialización produtiva e comercial. Eficiencia, sustentabilidade e equidade.
Parte IV: A actualidade da economía española e mundial.	Temas de actualidade da economía mundial. Temas de actualidade da economía española.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	0	30
Prácticas de laboratorio	15	0	15
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	39	39
Probas de tipo test	0	20	20
Probas de resposta curta	0	30	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	10	14
Observación sistemática	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	As sesións maxistras forman parte das Actividades Básicas da Materia. En cada unha das sesións, o profesorado desenvolverá os contidos do Programa. Tomárase como punto de partida as preguntas destacadas en cada un dos temas, así como os resultados e conclusións que se vaian acadando simultaneamente nas outras actividades docentes relacionadas co tema.
Prácticas de laboratorio	As prácticas de laboratorio forman parte das Actividades Básicas. En cada unha delas o alumnado realizará un exercicio en que deberá aprender a manexar información para o estudo da economía mundial e de España. Con ditos exercicios o estudiantado aprenderá a organizar a información e a sintetizar os datos en indicadores relevantes (PIB, poboación, PIB per cápita, coeficiente de apertura, taxa de actividade, taxa de desemprego, gasto público, produtividade etc.). Iso esixirá a realización de cálculos (taxas de variación, números índice, actualización de variables monetarias, taxas de participación), a súa representación e análise.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Forman parte das Actividades Complementarias, de carácter presencial ou non presencial, consistentes en probas onde os estudantes demostren a súa capacidade individual para resolver un exercicio de xeito autónomo, sen necesidade de titorización persoal.

Atención personalizada

	Descrición
Prácticas de laboratorio	As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais (titorias) como non presenciais. Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma de Docencia Virtual. Neste Centro, recoméndase ao estudante acudir regularmente ás sesións prácticas, a través das cales se fará un seguimento personalizado dos resultados acadados nas diferentes probas de avaliación.
Probas de resposta curta	As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais (titorias) como non presenciais. Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma de Docencia Virtual. Neste Centro, recoméndase ao estudante acudir regularmente ás sesións prácticas, a través das cales se fará un seguimento personalizado dos resultados acadados nas diferentes probas de avaliación.

Probas de resposta longa, de desenvolvemento As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais (titorias) como non presenciais. Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma de Docencia Virtual.

Neste Centro, recoméndase ao estudante acudir regularmente ás sesións prácticas, a través das cales se fará un seguimento personalizado dos resultados acadados nas diferentes probas de avaliación.

Observación sistemática As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais (titorias) como non presenciais. Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma de Docencia Virtual.

Neste Centro, recoméndase ao estudante acudir regularmente ás sesións prácticas, a través das cales se fará un seguimento personalizado dos resultados acadados nas diferentes probas de avaliación.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividades Complementarias de traballo persoal (non presencial). Exercicios que demostren a capacidade autónoma de cada estudante.	20	
Probas de tipo test	Actividades basicas de traballo persoal (presencial e non presencial) que inclue a realización de cuestionarios vinculados ás clases maxistras e ás sesións prácticas de laboratorio.	20	
Probas de resposta curta	Actividades básicas de traballo persoal (presenciais ou non presenciais) consistentes en responder por escrito, de forma sintética, ás preguntas relevantes de cada tema do programa (desenvolto nas sesións maxistras).	20	
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Actividades complementarias (presencial ou non presencial) consistentes en relacionar os resultados do conxunto das actividades da materia, tanto dos contidos teóricos como prácticos.	30	
Observación sistemática	Nesta Centro, avaliarase a actitude persoal do estudante que se verificará a través do seguimento periódico.	10	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O exame representará como mínimo o 60 por cento da avaliación final.

Cando non proceda a avaliación continua, realizarase un exame final que poderá incluír preguntas de tipo test, de resposta curta ou de desenvolvemento, similares ao sistema de avaliación descrito anteriormente.

As datas para os exames son as establecidas no Calendario oficial de cada Centro e publicadas na súa páxina web. Para a primeira convocatoria, o Xoves 19 de Maio de 2016 ás 10 horas, e para a segunda o Martes 12 de Xullo de 2016 ás 9.00 horas. O exame desta materia no Dobre Grao ADE-Dereito será o 15/01/2015 para a convocatoria ordinaria e o 08/07/2016 para a convocatoria extraordinaria.

O exame correspondente á segunda convocatoria seguirá o mesmo modelo e criterios de cualificación co exame final.Â

Neste Centro, a puntuación acadada no Exame Final representará un 60 por cento da Cualificación Final e a avaliación continua un 40 por cento.

Bibliografía. Fontes de información

García Delgado, Jose Luís e Rafael Myro (directores), Lecciones de Economía Española, Ed. Thomson-Civitas, 2013, 2013

Berzosa, Carlos; Pablo Bustelo, Jesús de la Iglesia, Estructura Económica Mundial, Síntesis, 2001

Alternativamente, tamén se poden consultar as seguintes referencias:

- Todaro, Michael P.; Stephen C. Smith: Harlow, Economic development , Pearson-Addison Wesley, 2006.

Recomendacións

Outros comentarios

Para o correcto seguimento da materia é preciso contar con acceso a internet e unha conta de correo electrónico, a utilización da Plataforma de Docencia Virtual e o o manexo de programas informáticos básicos (unha folla de cálculo e un procesador de textos).

Neste Centro, a Plataforma de Docencia Virtual será a Plataforma Tem@.

Aqueles estudantes que non dispoñan de internet, poderán usar ordenadores de acceso libre existentes na Facultade.

Tamén se recomenda nesta Centro, a realización do curso virtual organizado pola Biblioteca "Coñece a Biblioteca e aprende a buscar, avaliar e utilizar a información", dirixido ao alumnado de 1º grao e que ten coma obxectivo que o estudante adquira os coñecementos básicos para buscar, analizar, seleccionar e organizar a información de xeito eficiente, así como utilizar e comunicar a información eficazmente de forma ética e legal.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grado en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 1º curso. O profesorado responsable está integrado por Gonzalo Caballero Míguez (coord.) e David Soto Oñate.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito: Dereito constitucional I**

Materia	Dereito: Dereito constitucional I			
Código	V03G720V01121			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Bergareche Gros, María Almudena			
Profesorado	Bergareche Gros, María Almudena Gregores Villaverde, Maria Jose			
Correo-e	almuberga@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Dereito Constitucional I (un dos dous bloques nos que se estrutura a docencia do Dereito Constitucional) céntrase basicamente no estudo dos seguintes puntos: Teoría da Constitución;; constitucionalismo histórico español; principios ordenadores do ordenamento constitucional; fontes do Dereito; descentralización territorial do poder; estrutura, composición e funcionamento dos seguintes órganos constitucionais: Coroa, Cortes xerais; Poder executivo e Poder xudicial.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a teoría constitucional e as normas constitucionais que fundamentan a organización do Estado Español, en especial a creación normativa e os diferentes órganos do Estado así como a súa composición, funcionamento e funcións. E Saber interpretar e aplicar as normas constitucionais.	CB2 CB3 CB5

Contidos

Tema	
1.- Orixe e evolución do constitucionalismo e modelos de Estado Constitucional. Concepto de Constitución.	Orixe do Constitucionalismo. O Estado Constiucional. Transformacións do constitucionalismo. Concepto de Constitución.
2.- Historia do Constitucionalismo español. A Constitución española de 1978: características.	Orixe do constitucionalismo en España. As Constitucións españolas do século XIX. Características do constitucionalismo na historia española. A Transición política española. Características Constitución de 1978.
3.-Principios estruturais básicos, principios do ordenamento xurídico e valores da Constitución de 1978.	Constitución e ordenamento xurídico. Principios estruturais básicos da Constitución de 1978 Valores básicos da Constitución de 1978 Principios da estrutura do ordenamento xurídico establecidos na Constitución de 1978.

4.- O sistema constitucional de produción de Dereito. Principios articuladores.	A creación do Dereito na Constitución de 1978. Principios articuladores do ordenamento xurídico.
5.- Fontes do Dereito. Análise das súas formas, efectos e relacións.	As fontes do Dereito na Constitución de 1978. Tipoloxía Definición Efectos
6.- Sistema democrático.	Democracia directa Democracia representativa Representación Partidos políticos Réxime electoral
7.- Os poderes do Estado. Organización e división dos poderes do Estado: principios da súa actuación, composición, funcións, procedemento.	Xefatura do Estado. Cortes Xerais. Goberno e Administración. Poder Xudicial.
8.- Organización territorial do Estado	Principios xerais da organización territorial do Estado. Estado Autonómico. Estatutos de Autonomía Comunidades Autónomas Especial referencia á Comunidade Autónoma de Galicia

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	10	14.5	24.5
Actividades introdutorias	2	0	2
Estudo de casos/análises de situacións	13.5	27	40.5
Sesión maxistral	51	51	102
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	56	56

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Os alumnos farán a presentación diante dos seus compañeiros, de forma individual ou por grupos, dos traballos sobre algunha das materias propostas polo docente
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Estudo de casos/análises de situacións	Lectura e análise de documentos xurídicos ou un feito, problema ou casos prácticos reais coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexións sobre o particular e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas. Poderanse incluír probas tipo test para comprobar estes obxectivos.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

	Descrición
Presentacións/exposicións	Os alumnos recibirán orientacións do profesor sobre como preparar os traballos, tanto as presentacións como os estudos de casos.
Estudo de casos/análises de situacións	Os alumnos recibirán orientacións do profesor sobre como preparar os traballos, tanto as presentacións como os estudos de casos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentacións/exposicións	Avaliarase a realización e/ou exposición dos traballos ou aspectos puntuais destes que se realicen individualmente ou en grupo ao longo do curso sobre contidos da materia.	10	
Estudo de casos/análises de situacións	Avaliarase a resolución de casos relacionados coa materia e as prácticas. Utilizarase no seu caso para medir o grao de coñecemento das materias, para o que se poderán utilizar probas de preguntas curtas e tipo test, o resultado dos debates e exposicións.	10	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

AVALIACIÓN.

As datas e horarios das probas de avaliación das *diferntes convocatorias *sona as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016.<*p>Sempre será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de desenvolvemento de resposta/*s longa/s.<*p>PRIMEIRA CONVOCATORIA:<*p>A avaliación continua supón un 20 % sobre o total da cualificación final e o exame suporá o 80 % restante. Leste consistirá nunha proba de desenvolvemento de pregunta/*s sobre o contido da materia.<*p>Aqueles alumnos que, por circunstancias excepcionais persoais ou profesionais, non poidan participar de maneira presencial nalgunha/*s da/*s sesión/é prácticas no desenvolvemento do curso poderán, a xuízo do profesor, presentar un traballo acorde á/*s práctica/*s correspondentes.<*p>Aqueles alumnos que non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua ou que non o superaron terán dereito a &*nbsp;un exame final que implicará por unha banda o desenvolvemento por escrito de pregunta/*s longa/*s do programa e suporá o 80% de cualificación final así como a realización dun suposto práctico que suporá o 20% da cualificación restante.<*p>NA SEGUNDA CONVOCATORIA:<*p>a) Aos alumnos que superando a avaliación continua non alcanzasen un cinco no exame de preguntas de desenvolvemento na primeira convocatoria conservaráselles a nota desta e realizaráselles un exame similar ao da primeira convocatoria.<*p>b) Os alumnos que non sigan no desenvolvemento do curso a avaliación continua ou que non a superaron terán dereito a un exame final que constará de dous partes: unha teórica de avaliación de desenvolvemento sobre o contido do programa que suporá o 80 % da nota e unha pregunta práctica que suporá o 20 % restante.<*p>CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA<*p>A avaliación constará de pregunta/*s de resposta longa e o desenvolvemento dun caso práctico. A/*s pregunta/*s de resposta longa valerán un 80% da nota final; o desenvolvemento dun caso práctico valerá o 20% da nota final.<*p>NOTA: En caso de superar a avaliación continua pero non aprobar a materia, conservarase se se comunica ao profesor a nota de avaliación continua para o seguinte curso

Bibliografía. Fontes de información

Rodríguez-Zapata, Jorge, Teoría y práctica del derecho constitucional : estado, constitución, fuentes del derecho según la realidad comunitaria, contenido y garantías de los derechos fundamentales e instituciones básicas, Tecnos-Madrid, ult.ed.

Agudo Zamora, M y otros, Manual de Derecho Constitucional, Tecnos, 2014-2015

Pérez Calvo, Alberto, El Estado constitucional español, Reus, 2014

Molas, Isidre, Derecho constitucional, Tecnos-Madrid, 2008-2011

Alvarez Conde, E, Curso de Derecho Constitucional (2 Vol), Tecnos, Ult Edición

Lopez Guerra, L; Espin, E y Otros, Derecho Constitucional (2Vol), Tirant lo Blanch, ult. Edición

Blanco Valdés, Roberto, La Constitución de 1978, Alianza, Ult. edición

Blanco Valdés, Roberto, El Valor de la Constitución, Alianza, Ult. edición

Kelsen, Hans, Teoría General del Derecho y del Estado, UNAM-México, 2008

Schmitt, Carl, Teoría de la Constitución, Alianza-Madrid, 3983

Kelsen, Hans, Esencia y valor de la democracia, Guadarrama-Madrid, 1977

Schmitt, Carl, La defensa de la Constitución, Tecnos-Madrid, 1998

Alzaga Villaamil, Óscar (dir), Comentarios a la Constitución española de 1978, Centro de Estudios Ramón Areces, última edición

Garrido Falla, F. (dir), Comentarios a la Constitución , Civitas-Madrid, 2001

Bergareche Gros, Almudena, El Concepto de Constitución Interna en la Restauración española, CEPC-Madrid, 2002

García Gestoso, Noemi, Soberanía y Unión Europea (Algunas cuestiones críticas desde la Teoría de la Constitución),, Atelier, 2004

González-Ares, Jose Agustín, Leyes constitucionales Españolas (1808-1978), Andavira, 2010

Mosca, Gaetano, Derecho constitucional, Politopías/Marcial Pons-Madrid, 2006

Mortati, Costantino, La Constitución en sentido material , CEPC-Madrid, 2000

'''

Otras fuentes y documentación:

Es necesario disponer para su manejo compendio de LEGISLACIÓN constitucional básica que recoja la Constitución y las grandes normas de desarrollo así como los grandes convenios sobre derechos humanos. Actualizado y de un editorial jurídico especializado como Thomson/Aranzadi; Civitas; Ariel...

JURISPRUDENCIA: Â Portero Molina, J.A., *Constitución Â y jurisprudencia constitucional*, últ. Ed.,Tirant.

BASES DE DATOS: Aranzadi; Tirant on line

REVISTAS ESPECIALIZADAS: *Revista española e Derecho Constitucional: Teoría y realidad constitucional*; *Revista de derecho político*; *Revista de Estudios Políticos*

PAGINAS WEB: www.congreso.es; www.senado.es; www.tribunalconstitucional.es; www.boe.es; www.cepc.es,
www.xunta.es

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en *Administración e Dirección de empresas - Grao en Dereito impártese no 2º cuadrimestre do 1º Curso e a profesora responsable será a Profesora Doutora Almudena Bergareche Gros.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Estatística: Estatística**

Materia	Estatística: Estatística			
Código	V03G720V01122			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma				
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Lorenzo Picado, Leticia			
Profesorado	Lorenzo Picado, Leticia			
Correo-e	leticiap@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Estatística é unha materia de formación básica en que se estudarán os conceptos estatísticos básicos, recorrendo os temas de estatística descritiva, números índice, cálculo de probabilidades, variables aleatorias e inferencia estatística.			

Competencias

Código	Tipoloxía
--------	-----------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
<ul style="list-style-type: none"> - Ser capaz de identificar os aspectos estatísticos dentro dun problema empírico e elaborar conclusións a partir da información existente aplicando os conceptos estudados na materia. Coñecer, saber, aplicar e interpretar correctamente as técnicas descritivas e de cálculo de probabilidades básicas e valorar o seu interese como ferramenta fundamental na análise de datos. - Solucionar de maneira eficaz problemas e cuestións de cada un dos temas do programa utilizando os métodos cuantitativos apropiados. - Coñecer a importancia da información e ser capaz de valorala e clasificala en cada ámbito de decisión. Saber aplicar e interpretar correctamente as técnicas descritivas básicas para a análise de variables unidimensionais e bidimensionais. - Introducir o estudantado no manexo de paquetes informáticos relacionados coa estatística. Desta maneira, favorecer unha actitude positiva cara ao cuantitativo, en xeral, e a estatística, en particular, así como cara á súa manipulación informática. - Fomentar a sensibilidade cara aos valores propios do pensamento científico, favorecendo as actitudes asociadas ao uso e desenvolvemento dos métodos estatísticos como o cuestionamento das ideas intuitivas, a análise crítica das afirmacións, a necesidade de verificación, a capacidade de análises e sínteses ou a toma de decisións racionais. - Potenciar unha actitude de compromiso ético, incidindo no relativo á obtención dos datos, á non manipulación dos resultados ou o non copiar os estudos doutros nin aproveitarse do seu traballo. - Espertar o gusto polo uso e estudo da Estatística, véndoa como unha ferramenta que permite aprender máis sobre o propio campo de coñecemento e iniciarse na realización de investigacións propias.	

Contidos

Tema	
Tema 1. Estatística descritiva	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. Distribución de frecuencias. 1.2. Medidas de posición, dispersión e forma. 1.3. Representacións gráficas. 1.4. Números índice simples y complejos. Propiedades. IPC.
Tema 2: Introducción ao cálculo de probabilidades	<ul style="list-style-type: none"> 2.1. Conceptos básicos do cálculo de probabilidades. 2.2. Probabilidades condicionadas e concepto de independencia.

Tema 3. Variables aleatorias	3.1. Definición dunha variable aleatoria e a súa función de distribución. 3.2. Características dunha variable aleatoria. 3.3. Principais distribucións de probabilidade. 3.4. Aplicacións do teorema central do límite.
Tema 4. Conceptos e principios metodolóxicos da inferencia estatística	4.1. Poboación, mostra e as súas características. Mostraxe aleatoria simple. Distribucións asociadas á mostraxe en poboacións normais. 4.2. Estimación puntual. Concepto de estimador e as súas propiedades. 4.3. Estimación mediante intervalos de confianza en poboacións normais. 4.4. Contrastes de hipóteses. Formulación das hipóteses. Contrastes clásicos en poboacións normais.
Tema 5. Manexo de paquetes estatísticos de uso corrente	5.1. Introducción ao uso do paquete estatístico. 5.2. Análise descritiva e cálculo de probabilidades. 5.3. Variables aleatorias e principais distribucións de probabilidade. 5.4. Inferencia estatística.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22.5	45	67.5
Titoría en grupo	5	4	9
Resolución de problemas e/ou exercicios	22.5	45	67.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición, por parte do profesorado, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, as bases teóricas e/ou as directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o estudantado.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da disciplina para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas e cuestións de cada un dos temas do programa da disciplina. Farase uso de algún software estatístico.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Nela o alumnado poderá formularlle ao profesorado as dúbidas que teña sobre a materia. Tamén se utilizará para que o estudantado opine sobre o desenvolvemento da disciplina co fin de mellorar a calidade docente cara ao futuro.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Realización de probas tipo test de cada tema.	10	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de exercicios e problemas.	30	
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame final teórico/práctico da materia.	60	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O sistema de avaliación da segunda convocatoria será o mesmo que o empregado na primeira. É dicir, a nota da avaliación continua será o 40% da nota final e o examen será o 60% restante da nota.

Bibliografía. Fontes de información

- Martín Pliego, F. J. e Ruíz-Maya, L., Estadística I: Probabilidade., Thomson, 2004
Cao Abad, R.; Presedo Quindimil, M.A. e Naya Fernández, S., Introducción a la estadística y sus aplicaciones, Pirámide, 2001
Casas Sánchez, J.M. e Santos Peñas, J., Introducción a la Estadística para Administración y Dirección de Empresas, Centro de Estudios Ramón Areces, 2002
Gonick, L. e Smith, W., A Estadística en Caricaturas, SGAPEIO, 2001

Esteban García y otros., Estadística Descriptiva y nociones de probabilidad, Thomson, 2005

Martín-Pliego López, F. J. e Ruiz-Maya Pérez, L. , Fundamentos de Inferencia Estadística, Thomson, 2005

Gutiérrez, R.; Martínez, A. e Rodríguez, C., Curso Básico de Probabilidad, Pirámide, 1993

García Pérez, C.; Casas Sánchez, J.M. e Rivera García, L.F., Problemas de estadística descriptiva, probabilidad e inferencia, Pirámide, 1998

Levin, Rubin, Balderas, Del Valle y Gómez, Estadística para Administración y Economía, Prentice Hall, 2010

Martín-Pliego, Montero-Lorenzo e Ruiz-Maya, Problemas de Inferencia Estadística, AC, 2005

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Matemáticas: Matemáticas/V03G020V01104

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grado en Administración e Dirección de Empresas-Grado en Dereito impártese no 2º cuatrimestre do 1º curso e o profesorado responsable está integrado por Leticia Lorenzo Picado.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Xestión de empresas**

Materia	Empresa: Xestión de empresas			
Código	V03G720V01123			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Fernández Arias, M ^a Jesús			
Profesorado	Fernández Arias, M ^a Jesús			
Correo-e	jarias@uvigo.es			
Web	http://https://seix.uvigo.es/docnet-nuevo/guia_docent/index.php?centre=303&ensenyament=V03G020V01&assignatura=V03G020V01203&any_academic=2014_15			
Descrición xeral	(*)Se trata de presentar a la empresa como un agente económico fundamental, explicando los aspectos básicos de su gestión y los problemas asociados a su gobierno. A partir de ahí se identifican las grandes áreas funcionales, ahondando en aspectos específicos de su gestión y las problemáticas económicas que se formulan.			

Competencias

Código	Tipoloxía
--------	-----------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Aplicar os procedementos de análise e coñecementos adquiridos á resolución de problemas/cuestións concretas, tanto a nivel estratéxico como operativo, no ámbito das distintas áreas funcionais da empresa.	
Ter coñecemento e comprender os fundamentos das áreas funcionais da empresa para dispor dunha visión global da organización no contexto económico e do tipo de decisións específicas nos aspectos básicos da xestión empresarial.	
Ter capacidade para buscar, identificar, filtrar e analizar datos relevantes que poden afectar ás distintas funcións da empresa para interpretar a súa importancia en termos de defensa ou crítica de distintas posturas ou medidas de actuación alternativas tras unha correcta valoración de vantaxes e inconvenientes.	
Demostrar unha actitude proactiva e ter capacidade para expresarse correctamente, transmitir ideas e/ou comunicar de forma educada, comprensible e razoada a súa interpretación ou opinión sobre determinadas cuestións relacionadas con distintos aspectos da xestión empresarial.	

Contidos

Tema	
Tema 1. Dirección financeira.	1.1. Naturaleza e función da xestión financeira 1.2. A decisión de investir 1.3. O equilibrio das estruturas económica e financeira: rentabilidade e solvencia.
Tema 2. Dirección de operacións.	2.1. O concepto de produción e a selección do proceso productivo. 2.2. Os obxetivos da dirección de operacións. O obxectivo de costes: produtividade, punto morto e apalancamento operativo 2.3. Aspectos básicos da xestión de inventarios. A xestión de inventarios determinista 2.4. Planificación, programación e control da produción. O método PERT.
Tema 3. Dirección comercial.	3.1. A función comercial na empresa 3.2. Marketing: concepto e evolución 3.3. As decisións de marketing-mix. As variables de marketing. 3.4. Novos paradigmas de marketing

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	5	10	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	16	35	51
Traballos tutelados	2	15	17
Sesión maxistral	25	20	45
Probas de resposta curta	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	Titorías en grupo reducido. Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballos por parte do alumno, de forma individual ou en grupo, baixo a proposta, guía e supervisión do profesor.
Traballos tutelados	Solicitarase a elaboración de traballos individuais e/ou en grupo relacionados coa materia e que sirvan tanto para afianzar os conceptos básicos da materia como para potenciar a iniciativa, o traballo autónomo e o achegamento ás futuras situacións profesionais nas que desenvolverán a súa actividade.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos que debe desenvolver o estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Tempo reservado para orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas do alumno no proceso de adquisición das competencias en xeral, e para a realización das actividades propostas en particular.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliarase a participación do alumnado e a comprensión da materia a través de probas de avaliación con contido práctico e teórico, e a resolución, de forma individual ou en grupo, de cuestións sobre a disciplina formuladas, guiadas e supervisadas polo profesorado ao longo do período lectivo.	25	
Traballos tutelados	Exporase a realización de traballos, tanto en grupo como individuais, desenvolvidos fundamentalmente de modo autónomo polos alumnos pero baixo a guía do docente tanto en contidos como en prazos para as súas diferentes fases.	15	
Probas de resposta curta	Exame final como proba para avaliar os coñecementos adquiridos do alumno sobre a materia. A resposta debe ser breve. Para poder aprobar a materia será preciso ter superado este *exame final cunha nota mínima de 5 sobre 10.	60	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Bibliografía. Fontes de información

- García del Junco, J. et al., Prácticas de la gestión empresarial, McGraw-Hill, 2001
 Maynar, P. et al., La economía de la empresa en el espacio de educación superior, McGraw-Hill, 2008
 Luque de la Torre, M.A. et al., Curso práctico de economía de la empresa. Un enfoque de organización, Pirámide, 2001
 Díez de Castro, E. y otros., Introducción a la economía de la empresa I y II, Pirámide, 2002
 García del Junco, J. et al., Fundamentos de gestión empresarial., Pirámide, 2008

Piñeiro, P.; Arévalo, R.; García-Pintos, A.; Caballero, G., Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica, Delta Publicaciones, 2010

Iborra, M. et al., Fundamentos de Dirección de Empresas. Conceptos y habilidades directivas., Thomson, 2006

Armstrong, G.; Kotler, P.; Merino, M.J.; Pintado, T. y Juan, J.M. , Introducción al marketing, Pearson, 2011

Guitart Tarrés, L. y Núñez Carballosa, A. , Problemas de economía de la empresa, Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, 2006

Moyano Fuentes, J. et al., Prácticas de organización de empresas, Prentice Hall, 2002

Crespo Franco, T. y Piñeiro, P., Producción : planificación, programación e control , Vigo : Universidade, Servizo de Publicacións, 2005

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/V03G020V01402

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección de operacións/V03G020V01302

Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS**Historia: Historia do dereito**

Materia	Historia: Historia do dereito			
Código	V03G720V01124			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Martínez Táboas, María Teresa			
Profesorado	Martínez Táboas, María Teresa			
Correo-e	teresam@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia, de formación básica, permitirá ao alumno entender a evolución do noso ordenamento xurídico, así como obter unha mellor comprensión da realidade xurídica actual. Esta materia ten como obxectivo o estudo da evolución do Dereito español a través das distintas etapas histórico-xurídicas, desde o Dereito *prerromano ata o *Constitucionalismo e a *Codificación.			

Competencias

Código	Tipoloxía
--------	-----------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
O obxectivo desta materia é lograr que o alumno /a obteña un coñecemento da Historia do Dereito español e das institucións *politico-administrativas dende a antigüidade ata o Dereito actual.	

Contidos

Tema	
Tema 1. INTRODUCCIÓN. CUESTIÓNS PRELIMINARES	Concepto e obxecto da Historia da Dereito Historiografía Xurídica Española. Escola Histórica do Dereito.
Tema 2. O DEREITO PRERROMANO	Os pobos da península antes da romanización: distribución xeográfica e forma de vida. Características do Dereito prerromano. Os vínculos de submisión persoal: Clientela e Devotio Ibérica. Sistemas de organización social, a estrutura matriarcal e patriarcal. Colonias fenicias gregas e cartaginesas
Tema 3. O DEREITO NA HISPANIA ROMANA	Proceso de conquista e dominación. Latinidad cidadanía. Concesións particulares e colectivas de cidadanía e latinidad. Ordenación provincial e municipal en Hispania. As Fontes.
Tema 4. O DEREITO NA ESPAÑA VISIGODA.	Os novos habitantes da península e a poboación hispanorromana. Fusión étnica e integración social e relixiosa. Aspectos económicos e fontes de riqueza. Exame particular das Fontes legais visigodas, séculos V ao VII. A Administración Central visigoda: Oficio Palatino e Aula Rexia. Asembleas políticas e eclesiásticas: O Senado visigodo e os Concilios de Toledo
Tema 5. DEREITO MUSULMÁN	A constitución do Ao-Andalus. Fontes do Dereito musulmán. Administración Territorial e local. Organización xudicial.
Tema 6. DEREITO ALTO MEDIEVAL	Reconquista e repoboación. Réxime señorial. Dispersión normativa. Fontes do Dereito na España altomedieval.

Tema 7. DEREITO BAIXO MEDIEVAL E INTEGRACIÓN NORMATIVA (I)	Formación do "Ius Commune". Dereito romano justiniano, canónico e feudal. A nova orde xurídica: a Escola da Glosa. A difusión do Dereito Común.
Tema 8. FORMACIÓN DOS SISTEMAS NORMATIVOS BAIXO MEDIEVAIS DOS DISTINTOS REINOS HISPÁNICOS (II)	Unificación Xurídica baixo a obra legislativa de Alfonso X, o Sabio. Fontes. O Ordenamento de Alcalá. Institucións político administrativas da idade media
Tema 9. As CORTES	Orixes medievais. Transformación dunha *curia en órgano parlamentario. A fórmula quod omnes tangit. Competencias das Cortes. Constitución e funcionamento das Cortes. A Deputación de Cortes.
Tema 10. A MONARQUÍA NA IDADE MODERNA	Tendencia á unificación xurídica. Decretos de Nova Planta Reformismo Borbónico.
Tema 11.O PROCESO RECOPIADOR DA IDADE MODERNA	Recompilacións castelás: O Ordenamento de Montalvo. A Nova Recompilación. A Novísima Recompilación.
Tema 12.O CONSTITUCIONALISMO E A CODIFICACIÓN EN ESPAÑA.	Constitucionalismo e Codificación. As Constitucións españolas. A Codificación do Dereito Penal. A Codificación do Dereito Mercantil. A Codificación do Dereito Civil. As Leis de EnXuiciamento Civil e Criminal.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	15	30
Sesión maxistral	36	36	72
Estudo de casos/análise de situacións	1	9	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	31	33
Traballos e proxectos	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Entrevistas que o alumno mantén co profesor para a resolución de dúbidas sobre o contido da materia, así como para orientarlle e asesorarlle en calquera actividade da materia e no proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Entrevistas que o alumno mantén co profesor para a resolución de dúbidas sobre o contido da materia, así como para orientarlle e asesorarlle en calquera actividade da materia e no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos/análise de situacións	Probas nas que se presentan situacións ou problemáticas xa dadas ou que poden darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións da situación etc	20	

Probas de resposta longa, Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado de desenvolvemento	debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que posúe sobre a materia. A resposta debe ser extensa. A proba realizarase ao final do cuadrimestre, na data aprobada pola Xunta de Facultade do Centro. Para aprobar, é necesario obter nesta, a nota mínima dun 3,5 sobre 7. Unha vez obtida poderanse acumular a ela, as restantes cualificacións das demais metodoloxías.	70
Traballos e proxectos	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo asignado polo profesor (previa presentación escrita).	10

Outros comentarios e avaliación de Xullo

As cualificacións obtidas no estudo de casos/análises de situacións e nos traballos e proxectos manteranse soamente nas probas da avaliación de xuño/xullo do mesmo curso académico.

&*nbsp;Os alumnos que non fixesen ningunha das devanditas probas (estudo de casos e/ou traballos e proxectos) durante o curso, por non asistir nunca e non seguir coa avaliación continua terán as seguintes opcións:&*nbsp;

- A) Nas probas de avaliación de maio xuño/ xullo, poderán realizar xunto co exame de resposta extensa, un estudo de casos, para poder optar ao 90% da nota total.&*nbsp;
- *B) Poderán suplir a realización da proba correspondente a traballos e proxectos, respondendo oralmente durante un tempo máximo de 20 minutos ás preguntas formuladas polo profesor sobre a materia obxecto dos traballos solicitados na avaliación continua. Desta maneira, poderán optar ao 100% da cualificación final. Esta opción realizarase a continuación do exame final e proba A.

&*nbsp;Os alumnos que elixan a convocatoria fin de carreira serán avaliados polo mesmo sistema de cualificación anterior, e aínda que non se lles conserva a nota de avaliación continua, por ser unha convocatoria de seguintes anos académicos, terán a oportunidade de poder realizar xunto ao exame final, a opción A) e/ou *B) antes mencionadas para obter o 100% da cualificación.

O exame desta materia realizarase na data, hora e lugar aprobadas en Xunta de Facultade ás que se dá publicidade mediante a súa publicación na páxina web do centro e na guía docente e *cronograma que se facilitan a través de *Faitic.

As cualificacións obtidas no estudo de casos/análises de situacións e nos traballos e proxectos manteranse soamente nas probas da avaliación de xuño/xullo do mesmo curso académico.

Os alumnos Erasmus alleos que cursen esta materia serán avaliados mediante un exame test &*nbsp;(70% da cualificación), as prácticas (20%), e o traballo (10%).

Así mesmo, os alumnos con necesidades especiais poderán ter unha avaliación específica, de conformidade co disposto na normativa e Protocolo de discapacidade da UVigo.

&*nbsp;Esta materia no *PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2ºcuadrimestre do 1ºcurso e o profesorado responsable será a *Prof. Teresa Martínez Táboas.

Bibliografía. Fontes de información

Escudero López, J. A, Curso de Historia del Derecho. Fuentes e institucións político- administrativas, , 4ª, Madrid, 2012

Tomás y Valiente, F, Manual de Historia del Derecho español, 4ª, Madrid, 17ª reimpresión 2009

Santos Coronas, Manual de Historia del Derecho, , Valencia, 1999

Alvarado Planas, J, y otros, Lecciones de Historia del Derecho y de las Instituciones, 1ª, Madrid, 2002

Pérez- Prendes Muñoz-Arraco, J. M., , Historia del Derecho Español, , Madrid, 1999

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia no *PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2ºcuadrimestre do 1º curso e a profesora responsable será Teresa Martínez Táboas .

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía: Microeconomía**

Materia	Economía: Microeconomía			
Código	V03G720V01125			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Lorenzo Alonso, Pedro			
Profesorado	Lorenzo Alonso, Pedro			
Correo-e	plorenzo@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/savignat			
Descrición xeral	O obxectivo xeral da materia é o de obter unha visión global da economía en xeral e da *microeconomía en particular. Para iso, analizarase o funcionamento dos mercados e o comportamento dos axentes económicos que nel interveñen. En concreto, ofreceráselle ao alumnado unha perspectiva dos mercados e dos axentes desde o punto de vista do equilibrio parcial, tanto nun contexto de competencia perfecta como nun contexto de competencia imperfecta. Analizarase, tamén, o papel do Estado na formulación da política económica.			

Competencias

Código	Tipoloxía
--------	-----------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
- Lograr o manexo, por parte do *estudiantado, dos conceptos básicos dá análises *microeconómico, de modo que para abordar preguntas económicas sexan capaces de construír razoamentos económicos sinxelos que, mediante unha representación simplificada da realidade, permitan tratar adecuadamente o problema.	
- Desenvolver a capacidade para analizar os efectos dos cambios no medio económico sobre o comportamento dos axentes e a súa consecuente repercusión nos mercados.	
- Espertar o interese do alumnado respecto á análise dos efectos das políticas *microeconómicas, de modo que ante a aplicación dun novo instrumento de política económica sexan capaces de formar unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia na consecución dos obxectivos para os cales se formulou.	
Ademais, fomentar o traballo en equipo e potenciar habilidades para expresar e defender de forma coherente argumentos en público.	

Contidos

Tema	
*I.- Introducción	Tema 1. Pensar como un economista: conceptos básicos. Escaseza. Economía. Racionalidade. Eficiencia e equidade. Custo de oportunidade. Análise marxinal. Modelos económicos. *Microeconomía e *macroeconomía. O mercado. Adam Smith e a man invisible. Tema 2. Funcionamento dos mercados: elementos básicos de oferta e demanda. A curva de oferta, a curva de demanda e desprazamentos. Equilibrio e mecanismo do mercado. A elasticidade. Os mercados e a competencia.
*II. A conduta dos consumidores	Tema 3. Os gustos, o orzamento e a elección do consumidor. As cestas. Os gustos, a curva de indiferenza e a relación marxinal de substitución. A restrición orzamentaria e as variacións de prezos e renda. A elección. Da demanda individual á demanda de mercado.

*III. A conduta da empresa

Tema 4. A produción: tecnoloxía e rendementos de escala. A función de produción. Produto medio e marxinal. Lei de rendementos marxinais *decrecientes. Descrición dos rendementos de escala.

Tema 5. Os custos de produción. Custo económico e custo contable. Custo de oportunidade. Custos irrecuperables. Custos fixos e variables. Da función de produción á curva de custo total. Custo fixo e variable. Custo medio e marxinal. O custo a longo prazo.

Tema 6. *Maximización de beneficios e oferta competitiva.

Ingreso total e beneficio. Ingreso marxinal, custo marxinal e *maximización de beneficios. *Maximizan as empresas os beneficios? A curva de custo marxinal e a decisión de oferta da empresa competitiva. A decisión de pechar. A oferta individual e de mercado.

*IV. O funcionamento dos mercados competitivos e o benestar

Tema 7. O mecanismo de mercado competitivo e a política económica. Oferta e demanda. Equilibrio. Eficiencia do equilibrio competitivo. Excedente do consumidor e do produtor. Intervención pública con controis de prezos (máximos e mínimos) e impostos. Efectos sobre o mecanismo de mercado e sobre o benestar.

*V. Cando os mercados non funcionan

Tema 8. O poder de mercado. Monopolio natural e barreiras á entrada. Decisións de produción e prezos. O ingreso e a *maximización dos beneficios. O custo do monopolio en termos de benestar. *Oligopolio e competencia *monopolística. Efectos sobre o benestar social. A actitude dos poderes públicos ante o exercicio do poder de mercado.

Tema 9. *Externalidades, bens públicos e información *asimétrica.

*Externalidades e *ineficiencia do mercado. Solucións privadas e políticas públicas. Bens públicos fronte a outros bens. O problema do *parásito. A traxedia dos bens comunais. Os dereitos de propiedade.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	10	25
Titoría en grupo	7.5	15	22.5
Sesión maxistral	52.5	84	136.5
Probas de resposta curta	4	33	37
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas clases prácticas resolveranse exercicios que se lle proporcionarán ao alumnado con antelación para que os solucione antes da clase. Dese modo, identificará aquelas cuestións que lle resultan máis dificultosas e poderá dirimir as súas dúbidas na clase. Tamén se realizará o seguimento de aprendizaxe do *estudiantado mediante pequenas probas e exercicios que terá que realizar e/ou entregar.
Titoría en grupo	Nos seminarios, en grupos reducidos, se *efecturarán diversas actividades dirixidas a afianzar os coñecementos adquiridos polo *estudiantado nas clases teóricas e prácticas.
Sesión maxistral	Nas clases teóricas exporanse os principais contidos dos distintos temas, desenvolvendo con máis detalle os puntos de maior complexidade. Para un adecuado seguimento e comprensión das clases é necesario que o alumnado lea con anticipación a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	O *estudiantado poderá utilizar as *tutorías determinadas polo profesorado para recibir unha atención personalizada, co fin de resolver as súas dúbidas das clases teóricas e prácticas.

Resolución de problemas e/ou exercicios	O *estudiantado poderá utilizar as *tutorías determinadas polo profesorado para recibir unha atención personalizada, co fin de resolver as súas dúbidas das clases teóricas e prácticas.
Titoría en grupo	O *estudiantado poderá utilizar as *tutorías determinadas polo profesorado para recibir unha atención personalizada, co fin de resolver as súas dúbidas das clases teóricas e prácticas.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta curta	Exame escrito (8 puntos). Realizarase un exame parcial co contido teórico e práctico do primeiros seis temas da materia e unha proba final na data oficial establecida no calendario de exames. A proba final constará de dous partes (a primeira corresponderase cos temas do un ao seis e, a segunda, cos restantes) cada unha das cales se valorará sobre 4 (o alumno debe obter como mínimo 1,5 puntos en cada parte, senón estará suspenso, sendo necesario obter 4 puntos ou mais para aprobar o exame e poder sumar esta nota á avaliación continua). A nota do exame obterase da media *aritmética simple das cualificacións alcanzadas en cada parte. Esta nota sumarase á avaliación continua (se se cumpren os requisitos anteriores) e apróbase cunha nota de 5 puntos ou mais. O alumnado que supere o exame parcial, só terá que examinarse, na proba final, da segunda parte que se corresponde cos temas restantes. O estudante que non supere o exame parcial terá que examinarse de toda a materia na proba final.	80	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizaranse, polo menos, dúas probas escritas ao longo do cuadrimestre. Cada unha destas probas valorarase, como máximo, con 1 punto.	20	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A cualificación do *estudiantado que non se presenta ao exame será a que obtivese por avaliación continua. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota final igual ou superior a cinco puntos. A nota obtida na avaliación continua (20% da nota final) poderase manter para todas as convocatorias do ano académico 2015/16.

Bibliografía. Fontes de información

Mankiw, N.G, Principios de Economía, Thomson, 6ª edición, 2012,
Pindyck, R. y Rubinfeld, D, Microeconomía, Prentice Hall, 8ª edición, 2013,

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

As particularidades da materia serán publicadas en *FAITIC.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito: Dereito constitucional II**

Materia	Dereito: Dereito constitucional II			
Código	V03G720V01211			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	O alumnado deberá alcanzar unha visión comprensiva do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidos na Constitución española, dos procedementos que os garanten e dos medios institucionais e xurídicos para o seu salvagarda así como para a defensa da Constitución en xeral.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os Dereitos fundamentais recoñecidos na Constitución española así como os sistemas de garantías deses dereitos e as normas aplicables.Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías.	CB2 CB3 CB5

Contidos

Tema	
Dereitos fundamentais. Orixe e evolución.	Os dereitos e liberdades fundamentais Orixe dos dereitos fundamentais Significado e evolución. Dereitos fundamentais e Estado Constitucional
O sistema de dereitos fundamentais na Constitución española de 1978	Regulación na Constitución Significado e valor Artigo 10 CE Concepto Tipoloxía Contido Límites Interpretación Garantía
O significado do Capítulo 1º do Título I da CE de 1978	Capítulo 1º do Título I da CE Presupostos previos exercicio pleno de dereitos Minoría de idade Espanóis e estranxeiros Asilo e extradición

Os dereitos da Sección 1ª do Capítulo 2º do Título I da CE de 1978	Igualdade Dereitos da Sección 1ª do Capítulo 2º do Título I: Importancia Carácter Os distintos dereitos As súas garantías
Os dereitos da Sección 2ª do Capítulo 2º do Título I da CE de 1978	Importancia Carácter Os distintos dereitos As súas garantías
Os principios reitores da política social e económica.	Natureza e significado Tipoloxía Alcance
As garantías das liberdades e dos dereitos fundamentais.	Sistema de garantías Niveles de protección Garantías obxectivas Garantías subxectivas
Xustiza constitucional: Caracteres e significados xerais da xustiza constitucional	Caracteres e significado xeral do control da constitucionalidade
Xurisprudencia constitucional e interpretación da Constitución	Tribunal constitucional e interpretación da Constitución Especial referencia á interpretación constitucional dos Dereitos Fundamentais
Suspensión dos dereitos fundamentais.	Suspensión individual e suspensión xeral. O Estado de excepción. Consideración constitucional e xurídica.
O Tribunal Constitucional: composición, competencias e procedementos.	Composición Tribunal Constitucional Competencias Enumeración de procedementos
Tribunal Constitucional, Dereitos fundamentais, poderes do Estado e organización territorial	O tribunal Constitucional e a protección dos dereitos fundamentais. Especial referencia recurso de amparo. O Tribunal Constitucional e a división de poderes O Tribunal Constitucional e a organización territorial do Estado Outros aspectos e funcións do Tribunal constitucional
(*)El Tribunal Constitucional (III): poderes del Estado y organización territorial	(*)El control de constitucionalidad de leyes y normas con rango de ley: recurso y cuestión de inconstitucionalidad Conflictos de competencias Conflictos entre entre órganos la defensa de la autonomía local Otros aspectos y funciones
Reforma Constitucional	A reforma na Constitución de 1978 Funciones Procedementos Reforma e dereitos fundamentais
Constitución e Dereito Constitucional. Unión Europea. Dereito Internacional. Protección *multinivel de Dereitos.	Constitución Dereito Constitucional DDFF e Convenios Internacionais Dereitos Humnaos O CEDH e o TEDH O TJUE e a CDFUE Outros organismos internacionais protectores dereitos humanos

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	34	50	84
Actividades introdutorias	2	0	2
Estudo de casos/análises de situacións	9	13.5	22.5
Presentacións/exposicións	6	6	12
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	29.5	29.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia

Estudo de casos/análises de situacións	Lectura e análise de documentos xurídicos ou un feito, problema ou casos prácticos reais coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexións sobre o particular e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas. Poderanse incluír probas tipo test para comprobar estes obxectivos.
Presentacións/exposicións	Os alumnos farán a presentación diante dos seus compañeiros, de forma individual ou por grupos, dos traballos sobre algunha das materias propostas polo docente

Atención personalizada

	Descrición
Presentacións/exposicións	Os alumnos recibirán orientacións do profesor sobre como preparar os traballos, tanto as presentacións como os estudos de casos.
Estudo de casos/análises de situacións	Os alumnos recibirán orientacións do profesor sobre como preparar os traballos, tanto as presentacións como os estudos de casos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentacións/exposicións	Avaliarase a realización e/ou exposición dos traballos ou aspectos puntuais destes que se realicen individualmente ou en grupo ao longo do curso sobre contidos da materia.	10	
Estudo de casos/análises de situacións	Avaliarase a resolución de casos relacionados coa materia e as prácticas. Utilizarase no seu caso para medir o grao de coñecemento das materias, para o que se poderán utilizar probas de preguntas curtas e tipo test, o resultado dos debates e exposicións.	10	
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Avaliación do resultado final de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de pregunta/*s sobre materia da materia	80	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

AVALIACIÓN. As datas e horarios das probas de avaliación das diferntes convocatorias sona as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016. Sempre será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de desenvolvemento de respostas longas. PRIMEIRA CONVOCATORIA: A avaliación continua supón un 20 % sobre o total da cualificación final e o exame suporá o 80 % restante. Leste consistirá nunha proba de desenvolvemento de preguntas sobre o contido da materia. Aqueles alumnos que, por circunstancias excepcionais persoais ou profesionais, non poidan participar de maneira presencial nalgunhas da sesión de prácticas no desenvolvemento do curso poderán, a xuízo do profesor, presentar un traballo acorde ás prácticas correspondentes. Aqueles alumnos que non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua ou que non o superaron terán dereito a; un exame final que implicará por unha banda o desenvolvemento por escrito de preguntas longas do programa e suporá o 80% de cualificación final así como a realización dun suposto práctico que suporá o 20% da cualificación restante. NA SEGUNDA CONVOCATORIA: a) Aos alumnos que superando a avaliación continua non alcanzasen un cinco no exame de preguntas de desenvolvemento na primeira convocatoria conservaráselles a nota desta e realizaráselles un exame similar ao da primeira convocatoria. b) Os alumnos que non sigan no desenvolvemento do curso a avaliación continua ou que non a superaron terán dereito a un exame final que constará de dous partes: unha teórica de preguntas de desenvolvemento sobre o contido do programa que suporá o 80 % da nota e unha pregunta práctica que suporá o 20 % restante. CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA A avaliación constará de preguntas de resposta longa e o desenvolvemento dun caso práctico. As preguntas de resposta longa valerán un 80% da nota final; o desenvolvemento dun caso práctico valerá o 20% da nota final. NOTA: En caso de superar a avaliación continua pero non aprobar a materia, conservarase se se comunica ao profesor a nota de avaliación continua para o seguinte curso

Bibliografía. Fontes de información

L. M. Díez-Picazo Giménez, Sistema de Derechos fundamentales, últ.ed., Thomson/Aranzadi
 J. Rodríguez Zapata, Teoría y Práctica del Derecho Constitucional, últ.ed., Tecnos
 Agudo Zamora, M., y otros, Manual de Derecho Constitucional, últ. ed., Tecnos
 Hans Kelsen, Teoría General del Derecho y Del Estado, 1995, UNAM
 Carl Schmitt, Teoría de la Constitución, 1983, Alianza
 Pedro Cruz Villalón, Formación y Evolución de los derechos fundamentales, núm 25 de 1989, REDE
 J. Jiménez Campos, Derechos fundamentales. Concepto y garantías, 1999, Trotta

L. M. Díez-Picazo Giménez, Carta de los derechos fundamentales de la Unión europea, en Constitucionalismo y Unión europea, 2002, Civitas

---

Pedro de Vega, La reforma constitucional y la problemática del poder constituyente, 1985, Tecnos

---

Pérez Royo, J., La reforma de la Constitución, ,

Cruz Villalón, P., , La formación del sistema europeo del control de constitucionalidad (1918-1939), 1987,

---

Kelsen, H., ¿Quién debe ser el defensor de la Constitución?, 1995, Tecnos

---

Schmitt, C., La defensa de la Constitución, 1983, Tecnos

Rubio LLorente, F., , La interpretación de la Constitución, 1993,

---

Espín templado, E., La justicia constitucional en el Estado democrático, 2000, Tirant lo Blanch

---

Pérez Calvo, A., El Estado constitucional español, 2014, Reus

---

OUTRAS FONTES E DOCUMENTACION.

E necesario dispor dun compendio de LEGISLACIÓN constitucional básica: Constitución e normas fundamentais de desenvolvemento e grandes convenios dos deritos humanos Actualizado e dun editorial xurídico especializado como Thomson/Aranzadi; Civitas; Ariel

XURISPRUDENCIA: Portero Molina, J.A., Constitución y jurisprudencia constitucional, últ. Ed., Tirant.

BASES DE DATOS: Aranzadi; Tirant on line

REVISTAS ESPECIALIZADAS: Revista española e Derecho Constitucional: Teoría y realidad constitucional; Revista de derecho político; Revista de Estudios Políticos

PAXINAS WEB: www.congreso.es; www.senado.es; www.tribunalconstitucional.es; www.boe.es; www.cepc.es, www.xunta.es

---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de empresas - Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 2º Curso e a profesora responsable será a Profesora Doutora Almudena *Bergareche *Gros.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa**

Materia	Dereito: Introdución ao dereito civil e dereito da persoa			
Código	V03G720V01212			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Noriega Rodríguez, Lidia			
Profesorado	Estévez Abeleira, Teresa Dolores Noriega Rodríguez, Lidia			
Correo-e	lidianr@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia impartida no segundo cuadrimestre do 1º curso do Grao de Dereito na *Fac *CCXX e *do *Traballo. Trátase dunha materia de formación básica que achega ao alumno ao concepto de Dereito civil, a persoa física e a persoa xurídica, as cousas e o patrimonio así como aos dereitos subxectivos. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Trátase dunha materia de formación básica que achega ao concepto de Dereito civil, a persoa física e a persoa xurídica, as cousas e o patrimonio así como dos dereitos subxectivos. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.	CB2

Contidos

Tema	
Tema I: O Dereito civil.	O Dereito e as súas clasificacións. Concepto de Dereito civil. O Código civil: sistemática, estrutura e contido. O Título Preliminar do Código civil: especial consideración da interpretación das normas. A lexislación civil especial. Formación histórica do Dereito civil.
Tema II: A codificación e os Dereitos civís territoriais	A codificación. e a progresiva descodificación. Os Dereitos civís territoriais e o Código civil. O Dereito civil de Galicia. Lexislación civil especial de Galicia.
Tema III: A persoa, en xeral.	Dereito civil e Dereito da persoa. Concepto e clases de persoa. Capacidade xurídica e capacidade de obrar. Os Dereitos da personalidade: consideracións xerais. En particular: O Dereito á vida e á integridade física. O Dereito á honra, á intimidade e á propia imaxe.
Tema IV: A persoa física.	Comezo da personalidade: o nacemento. A protección xurídica do nasciturus. Fin da personalidade: a morte. A maioría de idade. A menor idade: capacidade de obrar e responsabilidade. A emancipación.
Tema V: A incapacitación.	Significado da incapacitación. Concepto e caracteres. Causas de incapacitación. Requisitos e procedemento de incapacitación. A incapacitación de menores. Efectos da declaración xudicial de incapacidade. Internamento do presunto incapaz. A prodigalidade: procedemento e efectos.

Tema VI: A nacionalidade e a veciñanza civil.	A nacionalidade: concepto. Adquisición da nacionalidade española: adquisición orixinaria (atribución e dereito de opción) e non orixinaria (dereito de opción, carta de natureza, residencia). A consolidación da nacionalidade española. Perda da nacionalidade española. Recuperación da nacionalidade española. Dobre nacionalidade. Proba da nacionalidade española. A veciñanza civil: concepto e réxime xurídico (adquisición, perda e proba).
Tema VII: O domicilio.	Concepto e significado. Clases de domicilio. Pluralidade de domicilios e falta de domicilio. A ausencia: concepto e relevancia xurídica. A defensa do desaparecido. A ausencia non declarada no Dereito civil galego. A ausencia legal: requisitos, efectos e terminación. A declaración de falecemento: requisitos, efectos e cesación.
Tema VIII: O Rexistro Civil.	O Rexistro civil: concepto, significado e lexislación. Características xerais. Feitos inscribibles. Principios do Rexistro civil. Estrutura do Rexistro civil. Títulos que acceden ao Rexistro civil, control de legalidade. Asentos do Rexistro civil. Publicidade do Rexistro civil.
Tema IX: A persoa xurídica.	Concepto, función e significado. Abuso da persoa xurídica e levantamento do veo. Clases de persoas xurídicas. Constitución, adquisición e extinción da personalidade. Capacidade da persoa xurídica. Representación, domicilio e nacionalidade. Extinción da persoa xurídica. A asociación: concepto e regulación. Órganos. A fundación: concepto e regulación. Constitución da fundación. Órganos. Extinción e liquidación.
Tema X: As cousas.	Concepto e requisitos. Clasificación. Bens de dominio público e de propiedade privada. O patrimonio.
Tema XI: O dereito subxectivo.	Dereito subxectivo e relación xurídica: concepto. O Dereito subxectivo: clasificación. Exercicio dos dereitos subxectivos. Límites dos dereitos subxectivos: clasificación. A boa fe. O abuso do dereito. A doutrina dos propios actos. Limitacións temporais: a prescrición e a caducidade.
Tema XII: Feitos, actos e negocios xurídicos. A representación.	O feito xurídico e o acto xurídico. O negocio xurídico: concepto e clases. Elementos esenciais do negocio xurídico: obxecto, causa, forma e declaración de vontade. Elementos accidentais do negocio: condición, termo e modo. Os vicios da vontade. Ineficacia do negocio xurídico. A representación: concepto e clases. Apoderamento e ratificación.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	36	36	72
Estudo de casos/análises de situacións	15	15	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	33	33
Estudo de casos/análise de situacións	0	9	9
Traballos e proxectos	0	6	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Descrición

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	70	

Estudo de casos/análise de situacións	Proba en que se expón unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc	20
Traballos e proxectos	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia proposta polo profesor ou de resumos de lecturas ou recensións de conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral e/ou escrita	10

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Enténdese, como regra xeral, que os alumnos optan polo sistema de avaliación continua. O alumno deberá obter na proba de contidos, como mínimo, un 3 sobre 10 en cada pregunta formulada -unha delas será posible elixir entre dúas opcións- e, para poder compensar a parte teórica coa parte práctica, deberá alcanzar, como mínimo, un 3 sobre dez na proba práctica da materia -integrada por casos prácticos, traballos e/ou exposicións- e un 4 sobre dez na proba de contidos. A proba de contidos ten un valor do 70% da cualificación; os casos prácticos teñen un valor do 20% e os traballos e/ou exposicións un valor do 10% da cualificación da materia.

O alumno que non se acolla á avaliación continua por deixala ou por non poder asistir deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa que aos alumnos que seguen o sistema de avaliación continua incrementadas nunha, cun valor do 70% da cualificación e, ademais, uns/uns caso/casos prácticos cun valor do 30% da cualificación. Deberá obter, como mínimo, un 3 sobre dez en cada pregunta da proba de contidos e, para poder compensar a parte teórica e práctica, un 3 sobre dez no/cásoos/casos e un 4 sobre dez na proba de contidos.

No mesmo curso gardaranse as notas de avaliación continua do segundo período para xuño/xullo.

Convocatoria Fin de carreira: Os alumnos deberán facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementadas nun respecto daqueles que opten pola avaliación continua cun valor do 70% da cualificación e, ademais, uns/uns caso/casos prácticos cun valor do 30% da cualificación. Deberá obter, como mínimo un 3 sobre dez en cada pregunta da proba de contidos e, para poder compensar a parte teórica e práctica, un 3 sobre dez no/cásoos/casos e un 4 sobre dez na proba de contidos.

Alumnos con necesidades especiais: Realizarase a adaptación curricular de acordo co suxerido polo coordinador de discapacidade segundo os protocolos da Universidade.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015/2016.

Bibliografía. Fontes de información

LASARTE, C., Principios de Derecho civil, Tomo I, última edición,
O`CALLAGHAN, X., Compendio de Derecho Civil, tomo I, última edición,
DÍEZ-PICAZO, L./GULLÓN, A., Sistema de Derecho civil, volumen I, última edición,
ALBALADEJO, M., Derecho civil, tomo I, última edición,
Código civil, , ,
Ley de Derecho civil de Galicia 2/2006, , ,

Todo alumno deberá dispoñer, desde a segunda semana de docencia, dunha edición do Código Civil actualizada á data de comezo do curso e dunha Lei de Dereito civil de Galicia vixente.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301
Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404
Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2º cuadrimestre do 2º

curso e o profesorado responsable está integrado polas profesoras Dna. Teresa Estévez Abeleira e Dna. Lydia Noriega Rodríguez.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Matemática das operacións financeiras**

Materia	Empresa: Matemática das operacións financeiras			
Código	V03G720V01213			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Rodríguez Parada, Sonia			
Profesorado	Cabaleiro Casal, M ^a José Rodríguez Parada, Sonia			
Correo-e	srparada@uvigo.es			
Web	http://www.faitic.es/V03G020V01_G020202			
Descrición xeral	A materia Matemática das operacións financeiras introduce ao alumno na lóxica da valoración financeira, indispensable para a toma de decisións e a correcta interpretación da información no ámbito das finanzas e a contabilidade. Baixo o principio básico do valor do diñeiro no tempo, o estudante coñece, comprende e aplica a metodoloxía matemático-financeira á análise das operacións financeiras máis frecuentemente contratadas. Préstase especial atención ao cálculo de custos e rendementos reais das operacións financeiras.			

Competencias

Código	Tipoloxía
--------	-----------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Empregar as ferramentas de valoración financeira máis apropiadas para a resolución dos problemas expostos	
Mostrar fluidez na resolución dos problemas financeiros básicos e interpretar correctamente os seus resultados	
Utilizar, de forma adecuada, vocabulario e simboloxía matemático-financeira	
Xulgar a consistencia dos seus resultados	
Resolver cuestións financeiras mediante o uso da folla de cálculo	
Organizar de forma eficiente a aprendizaxe	
Identificar o campo de aplicación xeral da Matemática financeira	
Distinguir os aspectos esenciais das operacións financeiras	
Aplicar a lóxica da valoración financeira a novas operacións	
Manexar fontes de información económico-financeira fiables e actualizadas	
Incorporar a retroalimentación personalizada para consolidar o seu proceso de aprendizaxe	
Mostrar unha actitude respectuosa cos demais e consigo mesmo no seu proceso de aprendizaxe	
Realizar actividades que se propoñen de forma voluntaria para a súa autoevaluación	

Contidos

Tema
------

1. Conceptos básicos: lóxica da valoración financeira e operación financeira

- 1.1. Valor do diñeiro no tempo
- 1.2. Capital financeiro
- 1.3. Comparación e elección de capitais financeiros
- 1.4. Lei financeira
  - 1.4.1. Lei financeira de capitalización
  - 1.4.2. Lei financeira de desconto
- 1.5. Suma financeira de capitais financeiros
- 1.6. Operación financeira
  - 1.6.1. Concepto
  - 1.6.2. Elementos
  - 1.6.3. Clasificación
- 1.7. Reserva matemática nunha operación financeira
  - 1.7.1. Concepto
  - 1.7.2. Métodos de cálculo
- 1.8. Principios lóxicos de valoración financeira
  - 1.8.1. Subestimación de capitais futuros respecto dos presentes de igual contía
  - 1.8.2. Proxección ou substitución financeira para capitais financeiros
  - 1.8.3. Produtividade nominal
  - 1.8.4. Equivalencia en toda operación financeira

---

2. Operacións financeiras de capitalización

- 2.1. Leis financeiras de capitalización
- 2.2. Capitalización simple
  - 2.2.1. Concepto
  - 2.2.2. Formulación matemática
  - 2.2.3. Interese simple
  - 2.2.4. Tipos de interese
  - 2.2.5. Liquidación de intereses nunha conta corrente
- 2.3. Capitalización composta
  - 2.3.1. Concepto
  - 2.3.2. Formulación matemática
  - 2.3.3. Interese composto
  - 2.3.4. Tipos de interese
- 2.4. Comparación de montantes en capitalización simple e composta
- 2.5. Reserva matemática dunha operación financeira de capitalización
  - 2.5.1. Cálculo polo método retrospectivo
  - 2.5.2. Cálculo polo método prospectivo
- 2.6. Tipo de interese e inflación

---

3. Operacións financeiras de desconto

- 3.1. Leis financeiras de desconto
  - 3.2. Desconto simple comercial
    - 3.2.1. Concepto
    - 3.2.2. Formulación matemática
    - 3.2.3. Desconto simple
    - 3.2.4. Tipos de desconto
  - 3.3. Desconto bancario
    - 3.3.1. Concepto
    - 3.3.2. Modalidades
    - 3.3.3. Desconto dun efecto
    - 3.3.4. Desconto dunha remesa de efectos
  - 3.4. Vencimientos
    - 3.4.1. Vencimiento común
    - 3.4.2. Vencimiento medio
-

4. Rendas financeiras certas

- 4.1. Concepto
- 4.2. Elementos dunha renda
- 4.3. Tipos de rendas
- 4.4. Valoración financeira dunha renda
  - 4.4.1. Valor actual
  - 4.4.2. Valor final
  - 4.4.3. Relación entre valor actual e valor final
- 4.5. Valoración de rendas constantes
  - 4.5.1. Rendas temporais
  - 4.5.2. Rendas perpetuas
- 4.6. Valoración de rendas variables
  - 4.6.1. Rendas temporais
  - 4.6.2. Rendas perpetuas
- 4.7. Rendas financeiras equivalentes
- 4.8. Rendas valoradas a tipo de interese variable

5. Operacións financeiras de préstamo

- 5.1. Concepto
- 5.2. Clasificación
- 5.3. Tipos de interese
- 5.4. Formas de amortizar un capital
  - 5.4.1. Amortización a prazo fixo
  - 5.4.2. Amortización normal ou americana
  - 5.4.3. Amortización sucesiva
- 5.5. Métodos de amortización sucesiva: casos particulares
  - 5.5.1. Método de amortización francés
  - 5.5.2. Método de amortización con termos crecentes en progresión xeométrica
  - 5.5.3. Método de amortización italiano
- 5.6. Préstamos con carencia
- 5.7. Préstamos con cancelación anticipada
- 5.8. Préstamos indizados

6. Operacións financeiras de constitución

- 6.1. Concepto
- 6.2. Clasificación
- 6.3. Formas de constituír un capital
- 6.4. Casos particulares en modalidade prepagable
  - 6.4.1. Termos constitutivos constantes
  - 6.4.2. Termos constitutivos crecentes en progresión xeométrica
  - 6.4.3. Cotas de constitución constantes
- 6.5. Casos particulares en modalidade pospagable
  - 6.5.1. Termos constitutivos constantes
  - 6.5.2. Termos constitutivos crecentes en progresión xeométrica
  - 6.5.3. Cotas de constitución constantes

7. Custo e rendemento das operacións financeiras

- 7.1. Operacións financeiras simples
- 7.2. Operacións financeiras compostas

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	23	27	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	23	23	46
Titoría en grupo	4	15	19
Outros	0	22	22
Probas de resposta curta	3	10	13

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición na aula, por parte do docente, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Selección de exemplos básicos para clarificar conceptos. Distribución: 15 sesións de 1 hora e media cada unha. Carácter presencial.

Resolución de problemas e/ou exercicios	Nos seminarios prácticos propónse: a) Exercicios con resolución guiada polo profesor, tras un previo debate de formulacións entre os alumnos. b) Exercicios con resolución autónoma. Distribución: 9 sesións de 2 horas e media cada unha. Carácter presencial.
Titoría en grupo	Revisión e control de competencias de coñecemento e destreza na práctica. Realización de dous cuestionarios de nivel básico: o primeiro dos temas 1, 2, 3 y 4; e, o segundo, dos restantes temas do programa. Distribución: 2 sesións (a metade do curso e ao remate do curso) de 2 horas y media cada unha. Carácter presencial.
Outros	MOF Virtu@l: O alumno dispón dun curso on-line especificamente deseñado para estimular o seu proceso de aprendizaxe, seguindo o programa da materia e o ritmo pautado nas clases presenciais. Pódense consultar as unidades didácticas do programa, en soporte dixital e en formato pdf, con autoevaluacións, exemplos de cada concepto, glosarios, enunciados de prácticas, actividades propostas e bibliografía. Ademais, ao final de cada unidade didáctica, o alumno pode comprobar o nivel de progreso alcanzado en cada tema realizando un test, con retroalimentación personalizada. Tamén se inclúen exames resoltos de convocatorias anteriores. Carácter non presencial.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	O alumno pode acudir a tutorías individuais no despacho do profesor, dentro do horario establecido no inicio de curso para o desenvolvemento deste tipo de docencia personalizada.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumno pode acudir a tutorías individuais no despacho do profesor, dentro do horario establecido no inicio de curso para o desenvolvemento deste tipo de docencia personalizada.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliación continua:Conxunto de tarefas que o alumno realiza nas clases presenciais e a través da súa aprendizaxe colaborativo, durante todo o cuadrimestre, sobre competencias xenéricas, específicas e transversais. Resultados de aprendizaxe: Empregar as ferramentas de valoración máis apropiadas para a resolución dos problemas expostos. Mostrar fluidez na resolución dos problemas financeiros básicos e interpretar correctamente os seus resultados. Utilizar, de forma adecuada, vocabulario e simboloxía matemático-financiera.Xulgar a consistencia dos seus resultados. Resolver cuestións financeiras mediante o uso da folla de cálculo. Organizar de forma eficiente a aprendizaxe. Identificar o campo de aplicación xeral da Matemática financeira. Distinguir os aspectos esenciais das operacións financeiras. Manexar fontes de información económico-financiera fiables e actualizadas. Incorporar a retroalimentación personalizada para consolidar o seu proceso de aprendizaxe. Mostrar unha actitude respectuosa cos demais e consigo mesmo no proceso de aprendizaxe. Realizar actividades de autoevaluación.	30	
Probas de resposta curta	Exame final: Proba escrita presencial, na data oficialmente establecida, sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica e aplicación da lóxica financeira a novas situacións. Consta de tres niveles: básico, intermedio e avanzado.	70	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Na primeira sesión do curso coméntase con detalle toda a información relativa á avaliación continua e ponse a disposición do alumno o *cronograma da materia, con planificación semanal do seu proceso de aprendizaxe. Ademais, preséntase o curso *on-*line especificamente deseñado para a aprendizaxe de Matemática financeira, seguindo o programa da materia e o ritmo *pautado nas clases presenciais. A nota de avaliación continua do alumno consérvase, exclusivamente, no curso académico no que se obtén.

Bibliografía. Fontes de información

Rodríguez Sánchez, J. A.; Rodríguez Parada, S. M. y Cabaleiro Casal, M. J., MOF Virtu@I: un recurso para tu aprendizaje colaborativo, 2015, Moodle

Pablo López, A. de. , Matemática de las operaciones financieras I y II, 2000, Madrid: UNED

González Catalá, V. T., Enfoque práctico de las operaciones de la Matemática financiera, 1997, Madrid: Ciencias Sociales

---

Básica

- Rodríguez Sánchez, *J. A.; Rodríguez Parada, S. M. e Cabaleiro Casal, M. *J. *MOF Virtu@I: un recurso para a túa aprendizaxe *colaborativo. Curso *on-*line. *Moodle. 2014.
- Pablo López, A. de. *Matemática das operacións financeiras *I e *II*. Madrid: UNED, 2000.
- González *Catalá, *V. *T. *Enfoque práctico das operacións da Matemática financeira*. Madrid: Ciencias Sociais, 1997.

Complementaria

- Pablo López, A. de. *Manual práctico de Matemática comercial e financeira*. Tomos *I e *II. Madrid: Centro de Estudos Ramón Areces, 2001.
- *Guthrie, *G. *L e *Lemon, *L. D. *Mathematics *of *Interest *Rates *and *Finance*. *Prentice Hall, 2004.

Ligazóns de interese

- www.bde.es
- www.aebanca.es
- www.tesoro.es/

Curso de interese

Realización do curso virtual organizado pola Biblioteca da Universidade de Vigo "Coñece a Biblioteca e aprende a buscar, avaliar e utilizar a información", dirixido ao alumnado de Primeiro curso de Grao. Ten como obxectivo que o estudante adquira os coñecementos básicos para buscar, analizar, seleccionar e organizar a información de forma eficiente, así como utilizar e comunicar a información eficazmente de forma ética e legal.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/V03G020V01402

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empesas - Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 2º curso e o profesorado responsable está integrado por Sonia Rodríguez Parada e Mª José Cabaleiro Casal.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Econometría**

Materia	Econometría			
Código	V03G720V01214			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Idioma				
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Otero Giráldez, María Soledad			
Profesorado	Otero Giráldez, María Soledad			
Correo-e	sotero@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/vverdugo/			
Descrición xeral	<p>La asignatura se encuadra en el primer cuatrimestre del segundo curso del grado. Se trata de una materia para alumnos que ya han completado el primer curso, y que por tanto poseen formación en las disciplinas de matemáticas y estadística, un conocimiento básico de las cuales es muy importante para el estudio de la econometría.</p> <p>De este modo, el alumno se halla preparado para abordar una asignatura de análisis como es la econometría, en la que emplear sus conocimientos estadísticos para construir modelos econométricos generales, que son aplicables en principio al estudio y resolución de problemas de una amplia variedad de materias relacionadas con la titulación.</p>			

Competencias

Código	Tipoloxía
--------	-----------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprensión de las técnicas econométricas básicas desde un punto de vista teórico y aplicado.	
Manejo de las técnicas y herramientas básicas para la cuantificación de las relaciones entre variables relevantes del mundo económico y empresarial.	
Capacidad de abordar de manera eficaz problemas del ámbito empresarial utilizando el instrumental econométrico adecuado.	
Habilidad para argumentar y obtener conclusiones de forma rigurosa a partir de la evidencia empírica.	

Contidos

Tema	
1. Modelización econométrica.	Definición y objetivos del modelo econométrico. Diseño y construcción del modelo econométrico.
2. Modelo de Regresión Lineal Clásico (MRLC).	Especificación del modelo. Hipótesis básicas del modelo. Estimación e interpretación de los coeficientes estimados. Propiedades de los estimadores. Bondad de ajuste. Contrastes de hipótesis. Predicción. Otras cuestiones relacionadas con el Modelo de Regresión Lineal Clásico.
3. Incumplimiento de las hipótesis clásicas.	Análisis, consecuencias, diagnosis y posibles soluciones del incumplimiento de las hipótesis clásicas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	30	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	20	28
Prácticas en aulas de informática	15	30	45
Titoría en grupo	5	0	5
Outras	2	20	22
Observación sistemática	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodología docente	
	Descripción
Sesión magistral	Exposición por parte del profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, complementada con el uso de medios audiovisuales, así como la introducción de algunas preguntas dirigidas al estudiante, con la finalidad de transmitir conocimientos y facilitar el aprendizaje.
Resolución de problemas e/ou ejercicios	Permite al alumnado implementar de forma efectiva los conocimientos teóricos adquiridos a partir de las sesiones magistrales a través de la realización de actividades tales como ejercicios y problemas. Los objetivos de esta técnica son: alcanzar una mayor competencia en el manejo de los contenidos aprendidos así como ilustrar sus potenciales aplicaciones.
Prácticas en aulas de informática	En estas sesiones de laboratorio informático se aplicaran los conocimientos adquiridos en las clases teóricas y prácticas para realizar supuestos prácticos con la ayuda de un paquete informático econométrico. Los alumnos trabajarán de forma autónoma, individualmente o en grupo, bajo la supervisión del profesor.
Tutoría en grupo	Entrevistas que el alumno mantiene con el profesor para asesoramiento y desarrollo de actividades de la asignatura y del proceso de aprendizaje

Atención personalizada	
	Descripción
Resolución de problemas e/ou ejercicios	
Prácticas en aulas de informática	
Tutoría en grupo	

Avaliación			
	Descripción	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou ejercicios	La valoración en este contexto puede consistir en la entrega de ejercicios, cuestiones, exposición en pizarra, trabajos, etc...	20	
Prácticas en aulas de informática	La valoración en este contexto puede consistir en la entrega de supuestos resueltos, exposición de supuestos en el laboratorio, trabajos, etc...	20	
Otras	Prueba final	50	
Observación sistemática	Seguimiento de la presencia y actitud del alumno en todas las actividades a realizar	10	

Otros comentarios e evaluación de Xullo

El docente podrá establecer una nota mínima en la prueba final para poder superar la asignatura

Bibliografía. Fontes de información

Verdugo Matés, M.V. y otros, Análisis Económico. Una aproximación práctica con Shazam, , Delta Publicaciones

Fernández-Jardón, C. M. y otros, Econometría Estática Aplicada, , Tórculo

Novalés, A, Econometría, , McGraw-Hill

Greene, W.H., Análisis Económico, , Prentice-Hall

Guisan M.C, Econometría, , Mc GrawHill

Dougherty, C., Introduction to Econometrics, , Oxford University Press

Wooldridge, J.M, Introducción a la Econometría: Un enfoque moderno , , Thomson-Learning

Goldberger, A.S., Econometría Básica, , Ariel

Gujarati , Econometría, , McGraw-Hill

Martín, G., J.M. Labeaga y F. Mochón, Introducción a la Econometría, , Prentice Hall

Carrascal, U. y otros , Análisis Económico con EViews , , Ra-Ma

Recomendaciones

Materias que se recomienda tener cursado previamente

Estadística: Estadística/V03G020V01204

Outros comentarios

Esta materia en el doble Grado Administración y Dirección de Empresas-Derecho se imparte en el 1º cuatrimestre del 2º curso y el profesor responsable es Mª Soledad Otero Giráldez

---

DATOS IDENTIFICATIVOS**Macroeconomía**

Materia	Macroeconomía			
Código	V03G720V01215			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Idioma				
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Falagán Mota, Jorge			
Profesorado	Falagán Mota, Jorge			
Correo-e	falagan@uvigo.es			

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito da Unión Europea**

Materia	Dereito da Unión Europea			
Código	V03G720V01216			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Burgin Piñeiro Oliveira, Annina Cristina			
Profesorado	Burgin Piñeiro Oliveira, Annina Cristina			
Correo-e	aburgin@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O estudo desta materia permitirá ao estudante coñecer mellor a súa condición de cidadán europeo e, sobre todo, ampliará a súa comprensión da dimensión xurídica da Unión Europea. Isto último permitiralle constatar a importancia que pode alcanzar o dereito nos procesos de integración.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a estrutura organizativa e institucional da UE, así como o Ordenamento xurídico comunitario e as súas fontes e incidencia no ordenamento nacional así como as súas relacións co ordenamento xurídico internacional	
Ser capaz de manexar e interpretar o ordenamento xurídico comunitario.	
Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	CB1
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	CB2
Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	CB3
Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado.	CB4
Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	CB5
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	

Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.

Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.

Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar

Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión

Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.

Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.

Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e *multiculturalidad.

Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Contidos

Tema

Tema 1. Orixe e evolución histórica da Unión Europea	<ul style="list-style-type: none"> - Antecedentes históricos da UE - O proceso de profundización da UE: a revisión dos Tratados comunitarios - A adhesión de novos Estados
Tema 2. A especificidade do fenómeno comunitario fronte ao ordenamento internacional	<ul style="list-style-type: none"> - Configuración xurídica: a UE como Organización Internacional - Valores, obxectivos e principios - Sistema de competencias
Tema 3. A especificidade do Dereito da Unión Europea fronte ao dereito interno (I)	<ul style="list-style-type: none"> - A integración europea no marco das formas de Estado - O Dereito orixinario e o concepto de Constitución
Tema 4. A especificidade do Dereito da Unión Europea fronte ao dereito interno (II)	<ul style="list-style-type: none"> - Bases constitucionais da pertenza á Unión Europea - A pertenza á UE e as súas consecuencias sobre o sistema constitucional de fontes do Dereito - A pertenza á Unión Europea e as súas consecuencias sobre a organización territorial do Estado español
Tema 5. Sistema institucional da UE (I)	<ul style="list-style-type: none"> - Consideracións xerais: principios e medios - O Consello Europeo - O Consello
Tema 6. Sistema institucional da UE (II)	<ul style="list-style-type: none"> - O Parlamento Europeo - A Comisión - Outras institucións e órganos
Tema 7. Ordenamento xurídico da UE (I)	<ul style="list-style-type: none"> - O Dereito orixinario - O Dereito derivado - O proceso de formación do Dereito derivado
Tema 8. Ordenamento xurídico da UE (II)	<ul style="list-style-type: none"> - As relacións entre o Dereito da UE e os Dereitos internos dos Estados membros - Os principios de efecto directo, primacía e responsabilidade do Estado - Desenvolvo e execución do Dereito da UE
Tema 9- Sistema xudicial da Unión Europea	<ul style="list-style-type: none"> - O Tribunal de Xustiza da UE: organización e funcionamento - Sistema de recursos ante o *TJUE - A cuestión *prejudicial: cooperación entre o *TJUE e o xuíz nacional
Tema 10. A aplicación do dereito da Unión Europea (I): Dereitos humanos e cidadanía europea	<ul style="list-style-type: none"> - O proceso de incorporación dos dereitos no Dereito da UE - A Carta de Dereitos Fundamentais da UE - A cidadanía europea
Tema 11. A aplicación do dereito da Unión Europea (I): As liberdades fundamentais do mercado interior	<ul style="list-style-type: none"> - O proceso de integración económica - A libre circulación de mercadorías e capitais - A libre circulación de persoas e servizos
Tema 12. A aplicación do dereito da Unión Europea (II): As Políticas da UE	<ul style="list-style-type: none"> - As políticas comúns da Unión - As políticas compartidas da Unión - As políticas nas que a Unión dispón de competencias de cooperación, apoio, complemento ou axuda
Tema 13: Acción exterior da Unión Europea: Política exterior e de *seguridade común	<ul style="list-style-type: none"> - A personalidade internacional da UE - As competencias internacionais da UE - A Política exterior e de seguridade común
Tema 14. Espazo de liberdade, seguridade e xustiza: tutela xudicial e procesual na Unión Europea	<ul style="list-style-type: none"> - Proceso de constitución do Espazo de liberdade, seguridade e xustiza - Control de fronteiras, asilo e inmigración - Cooperación xudicial, civil e penal - Cooperación policial en materia penal

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	15	30	45
Sesión maxistral	36	54.5	90.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	14.5	14.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballos de aula	Os traballos da aula serán, entre outros, lectura e comentario e preguntas sobre textos, resolución de casos prácticos ou exposición de traballos na aula coa finalidade que o alumno complete coñecementos. Poderanse incluír probas tipo test para comprobar estes obxectivos.
Sesión maxistral	Nas sesións maxistrais presentarase e explicará ao alumno os aspectos principais da disciplina

Atención personalizada	
	Descrición
Sesión maxistral	Consideramos que segue sendo esencial a tutoría individualizada para liquidar dúbidas e orientar sobre os temas expostos e os traballos da aula
Traballos de aula	Consideramos que segue sendo esencial a tutoría individualizada para liquidar dúbidas e orientar sobre os temas expostos e os traballos da aula

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	No traballo da aula valorarase a participación e actividades e respostas que se proporcionen nos casos prácticos, debates e outras actividades que se realicen xa sexa na propia aula ou mediante traballos ou casos que pida o profesor que se entreguen ou mesmo mediante probas curtas tipo test sobre a materia e a súa aplicación.	20	
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Avaliación do resultado final de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de preguntas sobre contidos propios da materia.	80	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

EVALUACION: A impartición e avaliación desta materia é responsabilidade de dúas áreas de coñecemento: A área de Dereito Constitucional e a área de Dereito Internacional Público. Antes do comezo das clases determinarase que temas concretos e en que períodos impartiranse por profesores das respectivas áreas de coñecemento. A área de Dereito Internacional Público impartirá os temas 1 e 2; 5-8 e o 13, que serán impartidos na primeira metade do cuadrimestre. A área de Dereito constitucional impartirá as leccións 3 e 4; 9-12; 14, que serán impartidas na segunda metade do cuadrimestre. En canto ás dúas primeiras semanas do cuadrimestre, que se dedican a clases intensivas teóricas, serán impartidas en primeiro lugar pola área de Dereito Internacional Público e a continuación pola área de Dereito constitucional. As datas e horarios das probas de avaliación das *diferentes convocatorias *sona as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016. Será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de desenvolvemento de respostas longas. PRIMEIRA CONVOCATORIA: A) A avaliación continua supón un 20 % sobre o total da cualificación final e o exame suporá o 80 % restante. Leste consistirá nunha proba de desenvolvemento de diferentes preguntas sobre o contido da materia. B) Aqueles alumnos que non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua ou que non o superaron terán dereito a un exame final que implicará por unha banda o desenvolvemento por escrito de diferentes preguntas do programa e suporá o 80% de cualificación final así como a realización dun suposto práctico que suporá o 20% da cualificación restante. NA SEGUNDA CONVOCATORIA: A) Aos alumnos que superando a avaliación continua non alcanzasen un cinco no exame de preguntas de desenvolvemento na primeira convocatoria conservaráselles a nota desta e realizaráselles un exame similar ao da primeira convocatoria. B) Os alumnos que non sigan no desenvolvemento do curso a avaliación continua ou que non a superaron terán dereito a un exame final que constará de dous partes: unha teórica de preguntas de desenvolvemento sobre o contido do programa que suporá o 80 % da nota e unha pregunta práctica que suporá o 20 % restante. CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA A avaliación constará de preguntas de resposta longa e o desenvolvemento dun caso práctico. As preguntas de resposta longa valerán un 80% da nota final; o desenvolvemento dun caso práctico valerá o 20% da nota final. NOTA: En caso de superar a avaliación continua pero non aprobar a materia, conservarase se se comunica ao profesor a nota de avaliación continua para o seguinte curso.

Bibliografía. Fontes de información

Abellán Honrubia, V; Vilá Costa, B y Olesti Rayo, A, Lecciones de Derecho comunitario europeo, Ariel, ult.ed.

Alcaide Fernández, J; Casado Raigón, R, Curso de Derecho de la Unión Europea, Tecnos, ult.ed.

Díez de Velasco, M (Coordinado por JM Sobrino), Las Organizaciones Internacionales, Tecnos, ult.ed.

Mangas Martín, A y Liñán Nogueras, D.J, Instituciones y Derecho de la Unión Europea, Tecnos, ult.ed.

Sánchez, Víctor, M (dir), Derecho de la Unión Europea, Huygens, ult.ed.

Sobrino Heredia, J.M , Recopilación de Textos Internacionales y de la Unión Europea, Netbiblo, ult.ed.

Sánchez Ramos, B (dir), La Unión Europea como actor global. Algunas cuestiones analizadas desde el Tratado de Lisboa, Tirant lo blanch, ult.ed.

García Gestoso, N, Soberanía y Unión Europea. Algunas cuestiones críticas desde la Teoría de la Constitución, Atelier, ult.ed.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Dereito internacional público/V08G081V01303

Outros comentarios

O Manual recomendado para preparar a materia é o dos Profesores Mangas Martín e Liñán Nogueras

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de empresas - Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 2º Curso con esta mesma guía.

A docencia dun dos grupos desta materia será impartida en inglés.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Contabilidade financeira I**

Materia	Empresa: Contabilidade financeira I			
Código	V03G720V01221			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	2c
Idioma				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Buch Gómez, Enrique Juan			
Profesorado	Buch Gómez, Enrique Juan Cabaleiro Casal, Roberto			
Correo-e	ebuch@uvigo.es			
Web	http://fcee.uvigo.es			
Descrición xeral	Introducir ao alumno no ámbito da información económico-financiera como instrumento necesario ao proceso de toma de decisións no contexto das entidades lucrativas.- Incorporar ao alumno á filosofía do sistema contable como sistema informativo integrado en toda organización, imprescindible para o seu adecuado funcionamento.- Fomentar no alumno a idea da utilidade da ciencia contable tanto para a sociedade no seu conxunto como no ámbito da concreta entidade económica.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Conocer las bases conceptuales de la contabilidad como ciencia social, su caracter de sistema de información de características especiales, así como el concepto de utilidad de la información económico-financiera en el entramado económico.	CB2 CB3 CB4
Conocer el funcionamiento básico de un sistema contable como instrumento informativo al servicio del proceso de toma de decisiones	CB2 CB3 CB4
Conocer la regulación positiva de la contabilidad, sus objetivos y carácter relativo, así como el funcionamiento del sistema contable empresarial en el contexto de la regulación positiva española.	CB2 CB3 CB4

Contidos

Tema	
1. La información económica y la toma de decisiones	1.- La información económico-empresarial 2.- La utilidad de la información económica 3.- Los usuarios de la información económica 4.- La información contable: características y requisitos
2. Concepto y División de la Contabilidad	1.- Introducción al concepto de Contabilidad 2.- Definición de Contabilidad 3.- División de la Contabilidad

3. El Patrimonio de la Empresa: elementos y relaciones	<ul style="list-style-type: none"> 1.- El patrimonio de la empresa y sus componentes 2.- Análisis del activo 3.- Análisis del pasivo 4.- El fondo de maniobra 5.- El periodo medio de maduración de la empresa
4. Método contable y su instrumentalización	<ul style="list-style-type: none"> 1.- El método contable: concepto y objetivos 2.- Los hechos contables: su clasificación y formulación 3.- Los hechos contables y el concepto de resultado 4.- La cuenta como instrumento contable 5.- Tipos de cuenta y su funcionamiento 6.- El método de partida doble 7.- El registro de las operaciones contables 8.- Cuentas administrativas y cuentas especulativas
5. El ciclo contable	<ul style="list-style-type: none"> 1.- El ciclo contable: concepto y fases 2.- La fase inicial: inventario y apertura 3.- El desarrollo del ejercicio: fase de gestión 4.- Las operaciones de conclusión del ejercicio: la fase de cierre 5.- La elaboración de las cuentas anuales
6.- La normalización contable	<ul style="list-style-type: none"> 1. Introducción. 2. La empresa y la Normalización contable. 3. Tipos de regulación contable 4. Manifestaciones internacionales de la regulación contable. 5. La regulación contable en España.
7. La valoración contable	<ul style="list-style-type: none"> 1. Introducción. 2. La valoración contable. 3. Valoración analítica y valoración sintética. 4. Criterios de valoración. 5. La valoración de los elementos patrimoniales según el P.G.C.E.
8. Análisis y contabilización de las existencias	<ul style="list-style-type: none"> 1.- Concepto y clases de existencias 2.- La valoración de las existencias 3.- Contabilización de las existencias 4.- Depreciación de las existencias 5.- Problemática contable de los envases y embalajes
9. Disponibilidades líquidas y derechos de cobro	<ul style="list-style-type: none"> 1.- Introducción 2.- Efectivo y otros activos líquidos equivalentes 3.- Derechos corrientes de cobro 4.- La depreciación de los derechos corrientes de cobro
10. El pasivo corriente	<ul style="list-style-type: none"> 1.- El pasivo: concepto y clases 2.- Los pasivos por operaciones de tráfico 3.- Las deudas con entidades de crédito y otros pasivos de naturaleza financiera 4.- Otras cuentas pasivas
11. Los inmovilizados material e intangible	<ul style="list-style-type: none"> 1.- Concepto y clases 2.- Inmovilizado Material 3.- Inmovilizaciones Materiales en curso 4.- Inversiones Inmobiliarias 5.- Inmovilizado Intangible 6.- Correcciones valorativas
12. Las inversiones financieras	<ul style="list-style-type: none"> 1.- Concepto y clases 2.- Valoración de las inversiones financieras 3.- Los derechos de suscripción 4.- La problemática contable de las acciones y participaciones de capital 5.- La problemática contable de los valores de renta fija y créditos asimilados

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	45	75
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	30	45
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	2	4	6
Outros	2	0	2
Probas de resposta curta	2	18	20
Observación sistemática	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Outros	Entrevista persoal co alumno para analizar os seus problemas de aprendizaxe na materia

Atención personalizada

Descrición
Outros Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da asignatura para asesoramento/desenvolvemento de actividades da asignatura e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	20	
Probas de resposta curta	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia	70	
Observación sistemática	Técnicas destinadas a recompilar datos sobre a participación do alumno, baseados nun listado de condutas ou criterios operativos que faciliten a obtención de datos cuantificables	10	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Durante todo o curso o alumno será obxecto de probas escritas a fin de coñecer o seu grado de avance na materia, tanto como instrumento de autoevaluación como por parte do profesor. Estas probas serán obxecto de cualificación que configurarán o 20% da nota. O 10% outorgarase pola disposición do alumno ante a materia (asistencia, participación, actitud, ...). O 70% restante derivarase dun exame escrito de carácter global que se celebrará ao final do curso, convocatorias de maio/xullo. Para superar a asignatura será preciso obter na proba final unha nota mínima de 4 sobre 10; en caso contrario, a nota máxima global que se poderá obter será un 4,5. Para a segunda convocatoria, de presentarse, manteranse as cualificacións correspondentes á Observación sistemática e á Resolución de exercicios de forma autónoma.

Bibliografía. Fontes de información

- , Plan General de Contabilidad. R.D. 1514/2007, de 16 de noviembre (B.O.E. 20/11/07), ,
- Antonio Sociás Salvá y otros, Contabilidad Financiera. El Plan General de Contabilidad 2007, Ed. Pirámide,
- Jose Luis Wanden-Berghe Lozano (coord.), , Contabilidad Financiera. El Nuevo Plan General de Contabilidad y de PYMES., Ed. Pirámide,
- Enriqueta Gallego y Mateo Vara, Manual Práctico de Contabilidad Financiera., Ed. Pirámide,
- M.F. Losilla; A. Moreno; F. Rodriguez, Prácticas de Contabilidad financiera, Garceta G.E.,

Se les proporciona a los alumnos unos apuntes que cubren el programa propuesto, recogiendo los conocimientos que se pretenden trasladar al alumno en esta materia. Asimismo, a lo largo del curso, se les proporcionará material de carácter práctico.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito penal I**

Materia	Dereito penal I			
Código	V03G720V01222			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	García Mosquera, Marta			
Profesorado	García Mosquera, Marta Valeije Álvarez, María Inmaculada Vázquez Iglesias, María Dolores Vicente Remesal, Javier de			
Correo-e	mmosquera@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia analízanse fundamentalmente todos os elementos da teoría do delito, máis as consecuencias xurídicas.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
CE51 - Coñecer o concepto de Dereito penal, os criterios de aplicación temporal e espacial das normas penais, a Teoría Xeral do delito e as consecuencias xurídicas do delito.	CB2 CB3 CB5
CE52 - Saber interpretar e aplicar as normas de Dereito penal prestando especial atención ao seu desenvolvemento pola doutrina penal española e comparada.	CB2 CB3 CB5
CE54 - Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de achegar solucións xuridicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando adecuadamente as fontes, os principios e valores constitucionais, e a argumentación xurídica.	CB2 CB3

Contidos

Tema

INTRODUCCIÓN:	<p>Lección 1. Dereito Penal. Denominación. Dereito penal obxectivo. Concepto formal de Dereito Penal. Concepto material de Dereito Penal. Autonomía ou accesoriadad do Dereito penal. Parte xeral e parte especial do Dereito penal</p> <p>Lección 2. O ius puniendi ou potestade punitiva (o denominado Dereito penal subjetivo)</p> <p>Lección 3. Ciencia xurídico penal, ciencias penais e relacións do Dereito penal con outras ramas do Dereito</p> <p>Lección 4. Evolución da ciencia penal e do Dereito penal.</p> <p>Lección 5. Fontes do Dereito penal. O principio de legalidad penal. A lei penal. Outras fontes do Dereito penal.</p> <p>Lección 6. Interpretación da lei penal.</p> <p>Lección 7. Ámbito temporal da lei penal</p> <p>Lección 8. Ámbito espacial da lei penal</p>
O DELITO	<p>Lección 9. Concepto de delito. A estrutura do concepto de delito: a súa evolución. Concepto legal de delito no Dereito español.</p> <p>Lección 10. A acción ou conduta como fundamento do delito</p> <p>Lección 11. Ausencia de acción: causas e supostos. As actuacións? das persoas xurídicas.</p>
O DELITO COMISIVO	<p>Lección 12. El tipo de injusto. Clases de delitos (tipos).</p> <p>Lección 13. La antijuridicidad. El bien jurídico.</p> <p>Lección 14. Parte objetiva del tipo de injusto. Elementos objetivos del tipo. Tipos abiertos y elementos especiales de antijuridicidad. Elementos esenciales y accidentales del tipo.</p> <p>Lección 15. Parte objetiva del tipo en delitos de resultado: causalidad e imputación objetiva.</p> <p>Lección 16. Parte subjetiva del tipo. Introducción. Elementos subjetivos (específicos) del tipo o del injusto. El dolo.</p> <p>Lección 17. Exclusión del dolo: el error de tipo. Error de prohibición. Error directo e inverso (de tipo o de prohibición). Error sobre causas de justificación. Error sobre causas de atipicidad penal. Error sobre los tipos abiertos.</p> <p>Lección 18. La imprudencia. El delito imprudente.</p> <p>Lección 19. Principio de responsabilidad subjetiva y combinaciones de dolo e imprudencia (o dolo y dolo).</p> <p>Lección 20. Parte negativa del tipo: causas de atipicidad.</p> <p>Lección 21. Parte negativa del tipo: causas de justificación.</p> <p>Lección 22. Legítima defensa.</p> <p>Lección 23. Estado de necesidad y estado de necesidad defensivo.</p> <p>Lección 24. Caso fortuito. Riesgo permitido. Inexigibilidad jurídica general.</p> <p>Lección 25. El cumplimiento de un deber y el ejercicio legítimo de un derecho, oficio o cargo. La cuestión de la obediencia debida. El consentimiento.</p> <p>Lección 26. La culpabilidad. La imputabilidad. La ley de responsabilidad penal del menor de edad. La "actio libera in causa".</p> <p>Lección 27. La conciencia de la antijuridicidad. El error de prohibición (remisión). El error sobre las causas de inculpabilidad. La inexigibilidad subjetiva. El miedo insuperable. Distintas clases de emociones, afectos o estados personales y su relevancia. El conflicto</p>
O DELITO OMISIVO	<p>Lección 29. A omisión. Clases: tipos de omisión pura e tipos de comisión por omisión. O tipo de omisión pura. O tipo de comisión por omisión. Peculiaridades dos delitos omisivos.</p>
FORMAS DE APARICIÓN DEL DELITO	<p>Lección 30. As etapas na realización do delito.</p> <p>Lección 31. A codelincuencia: a autoría. Conceptos de autor. Distinción entre autoría e participación no sistema da autoría restrictiva: consecuencias e criterios. As formas da autoría. A regulación da autoría no Código penal.</p> <p>Lección 32. A codelincuencia: a participación. As formas de participación no Código penal.</p> <p>Lección 33. Unidade e pluralidade de delitos. O concurso de leis: regras. O concurso de delitos. Delito permanente e delito de hábito. Delito continuado.</p>
CIRCUNSTANCIAS MODIFICATIVAS GENÉRICAS	<p>Lección 34. Circunstancias genéricas. Teoría del delito o de la determinación de la pena. Diversos sistemas legislativos. Clasificación sistemática.</p> <p>Lección 35. Circunstancias atenuantes. Las eximentes incompletas</p>

Resultado:

Lección 36. O sistema de sancións no Dereito penal español. A pena privativa de liberdade. Formas substitutivas da execución das penas privativas de liberdade.

Lección 38. Penas privativas de dereitos. A pena de multa. Disposicións comúns sobre as penas, as súas clases e efectos.

Lección 39. Aplicación e determinación das penas.

Lección 40. As medidas de seguridade. As consecuencias accesorias.

Lección 41. Extinción da responsabilidade criminal.

Lección 42. A responsabilidade civil derivada de delitos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	23.5	45.5	69
Sesión maxistral	51	100	151
Probas de tipo test	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan casos prácticos e problema ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe encontrar as solucións axeitadas. Serve de compemento á lección maxistral.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto do estudio.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Atenderase no horario habitual de titorías dos/as profesores/as da materia publicado no centro.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atenderase no horario habitual de titorías dos/as profesores/as da materia publicado no centro.
Probas de tipo test	Atenderase no horario habitual de titorías dos/as profesores/as da materia publicado no centro.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Probas de tipo test

SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA
Haberá tres probas parciais tipo test puntuadas de 0 a 10 puntos cada unha delas.
Cada unha das tres probas comprenderá a parte do temario que respectivamente se indique ao inicio do cuatrimestre no cronograma da materia.
As dúas primeiras probas celebraranse ao longo do curso, en horario de clase maxistral. A terceira proba celebrárase na data oficial de exame segundo o calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016.
Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos de nota media entre as tres probas.

SISTEMA DE EXAME FINAL
Para quen non opte polo sistema de avaliación conitnua, a avaliación da materia consistirá nun único exame final tipo test que comprenderá a totalidade do temario e que constitúe o 100% da calificación da materia.
O exame final celebrárase na data oficial de exame segundo o calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016.
Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos no exame final.

RESULTADOS DE APRENDIZAXE
Coñecer as distintas figuras delictivas contidas no Código Penal e nas leis penais especiais, o seu ámbito de aplicación e os criterios de interpretación legal, xurisprudencial e doutrinal. Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de aportar solucións xurídicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando axeitadamente as fontes, os principios e valores constitucionais e a argumentación xurídica.

100

Outros comentarios e avaliación de Xullo

1. PRIMEIRA OPORTUNIDADE (MAIO 2016)

a) SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA

Haberá tres probas parciais de tipo test puntuadas de 0 a 10 puntos cada unha delas.

Cada unha das tres probas comprenderá a parte do temario que respectivamente se indique ao inicio do cuatrimestre no cronograma da materia.

As dúas primeiras probas celebraranse ao longo do curso, en horario de clase maxistral. A terceira proba celebrárase na data oficial de exame segundo o calendario aprobado polra Xunta de Facultade para o curso 2015-2016.

Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos de nota media entre as tres probas.

O/a alumno/a que acuda á primeira proba parcial e manifieste así o seu interese por acollerse ao sistema de avaliación continua, será avaliado/a nesta oportunidade consonte aos criterios previamente establecidos (puntuación media das tres probas parciais) e non terá dereito a ser avaliado/a nesta oportunidade consonte a un exame final que constitúa o 100% da calificación da materia.

Polo tanto, realizada a primeira proba parcial, non é posible renunciar ao sistema de avaliación continua. Se, realizada a primeira proba parcial a alumna ou o alumno non se presentase á seguinte ou seguintes, a calificación destas será de 0 puntos, que fará/n media coa nota da primeira.

b) SISTEMA DE EXAME FINAL

Para quen non opte polo sistema de avaliación continua, a avaliación da materia consistirá nun único exame final tipo test que comprenderá a totalidade de temario e que constitúe o 100% da calificación da materia.

O exame final celebrárase na data oficial de exame segundo o calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016.

Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos no exame final.

2. SEGUNDA OPORTUNIDADE (xullo 2016)

Consistirá para todos/as os/as alumnos/as nun único exame final tipo test que comprenderá a totalidade do temario e que constitúe o 100% da calificación da materia.

O exame final celebrarase na data oficial de exame segundo o calendario aprobado porla Xunta de Facultade para o curso 2015-2016.

Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos no exame final.

3. CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA

Para aqueles/as alumnos/as que se matriculen na convocatoria de fin de carreira, o exame consistirá nunha proba tipo test que comprenderá a totalidade do temario e que constitúe o 100% da calificación da materia.

O exame final celebrarase na data oficial de exame segundo o calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016.

Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos no exame final.

Bibliografía. Fontes de información

Diego-Manuel Luzón Peña, Lecciones de Derecho penal. Parte general, , Tirant lo Blanch, Valencia, , 2ª, 2012Santiago Mir Puig, Derecho penal, parte general, Reppertor, Barcelona, 9ª, 2011Enrique Orts Berenguer/José Luis González Cussac, Compendio de Derecho penal. Parte general, Tirant lo Blanch, Valencia,3ª, 2011Luis Rodríguez Ramos/Gabriel Rodríguez Ramos Ladaria, Compendio de Derecho penal. Parte general, Dykinson, Madrid, 2ª,2010José Cerezo Mir, Curso de Derecho penal español. Parte general, tomos II y III, Tecnos, Madrid, tomo II, 6ª, 1998, tomo III2002Ignacio Berdugo Gómez de la Torre/Luis Arroyo Zapatero/Juan Carlos Ferré Olivé/Nicolás García Rivas/, Curso de DerechoÁ penal. Parte general, Experiencia, Barcelona, 2004Joaquín Cuello Contreras/Borja Mapelli Caffarena, Curso de Derecho penal. Parte general, Tecnos, Madrid, 2011Gil Gil/Lacruz López/Melendo Pardos/Núñez Fernández, Curso de Derecho penal. Parte general, Dykinson, Madrid, , 2011Joaquín Cuello Contreras, Derecho penal español. Parte general, Dykinson, Madrid, 3ª, 2002Carlos María Landecho Velasco/Concepción Molina Blázquez, Derecho penal español. Parte general, Tecnos, Madrid, 8ª, 2010José Luis Díez Ripollés, Derecho penal español. Parte general en esquemas, Tirant lo Blanch, Valencia, 3ª, 2011Joaquín Cuello Contreras, Derecho penal español. Parte general. Volumen II. Teoría del delito (2), Dykinson, Madrid, 2009Manuel Cobo del Rosal/Tomás S. Vives Antón, Derecho penal, parte general, Tirant lo Blanch, Valencia, 5ª, 1999Francisco Muñoz Conde/Mercedes García Arán, Derecho penal, parte general, Tirant lo Blanch, Valencia, 8ª, 2010Miguel Polaino Navarrete, Derecho penal, parte general. Tomo II. Teoría jurídica del delito, volumen II, Bosch, Barcelona,2000Lorenzo Morillas Cueva, Derecho penal, parte general. Tomo II. Volumen I. Teoría jurídica del delito, nociones generales, eldelito doloso, juicio de antijuridicidad, Dykinson, Madrid, 2008José Luis González Cussac y otros, Derecho penal. Parte general (esquemas), Tirant lo Blanch, Valencia, 2010Gonzalo Quintero Olivares/Juan Carlos Carbonell Mateu/Fermín Morales Prats/Nicolás García Rivas/Fran, Esquemas de teoríajurídica del delito y de la pena, Tirant lo Blanch, Valencia, 3ª, 2010José Miguel Zugaldía Espinar (dir.)/Mª Rosa Moreno-Torres Herrera, Fundamentos de Derecho penal. Parte general, Tirant loBlanch, Valencia, 2010Manuel Cobo del Rosal/Manuel Quintanar Díez, Instituciones de Derecho penal español. Parte general, Cesej, Madrid, 2004Juan Bustos Ramírez/Hernán Hormazábal Malarée, Lecciones de Derecho penal. Parte general, Trotta, Madrid, 2ª, 2006Demetrio Crespo (coord.), Lecciones y materiales para el estudio del Derecho penal. Volumen II. Teoría del delito, lustel,Madrid,, 2011Ángel Calderón Cerezo/José Antonio Choclán Montalvo, Manual de Derecho penal. Parte general, Deusto Jurídico, Barcelona,2005Carlos Suárez-Rodríguez Mira (coord.), Manual de Derecho penal. Parte general, Thomson-Civitas, Cizur Menor (Navarra), 6ª,2011Mª del Carmen Gómez Rivero (coord.), Nociones fundamentales de Derecho penal. Parte general, Tecnos, Madrid, 2010Gonzalo Quintero Olivares/Fermín Morales Prats, Parte general del Derecho penal, Aranzadi/Thomson/Reuters, Cizur Menor(Navarra), 4ª, 2010Enrique Bacigalupo Zapater, Principios de Derecho penal. Parte general, Akal, Madrid, 5ª, 1998

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito penal II/V08G081V01402

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito civil I. Obrigas e contratos**

Materia	Dereito civil I. Obrigas e contratos			
Código	V03G720V01223			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter OB	Curso 2	Cuadrimestre 2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Estévez Abeleira, Teresa Dolores			
Profesorado	Estévez Abeleira, Teresa Dolores Noriega Rodríguez, Lidia			
Correo-e	estevez.abeleira@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Materia obligatoria do primeiro cuatrimestre do segundo curso que trata os elementos esenciais do Dereito Civil patrimonial, a saber, a obrigación e os contratos. Dedícase unha especial atención á responsabilidade civil tanto contractual como extracontractual			

Competencias

Código	Tipoloxía
--------	-----------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Trata os elementos esenciais do Dereito Civil patrimonial, a saber, a obrigación e os contratos. Dedícase unha especial atención á responsabilidade civil tanto contractual como extracontractual	

Contidos

Tema	
Tema I. Dereito Civil Patrimonial. A obrigación. Fontes.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dereito Civil Patrimonial. 2. O dereito de obrigacións. Noción de obrigacións. 3. As obrigacións naturais. 4. Fonte das obrigacións. O artigo 1089 do Código civil. 5. Consideración sobre as distintas fontes das obrigacións.
Tema II. Estructura da relación obligatoria. A clasificación das obrigacións.	<ol style="list-style-type: none"> 1. A estrutura xeral da relación obligatoria. <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Os suxeitos da obrigación. 1.2. A prestación. 2. O dereito e crédito: diferenciación dos dereitos reais. 3. Clasificación das obrigacións. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Obrigacións persoaisimas e non persoaisimas. 3.2. Obrigacións mancomunadas e solidarias. 3.3. Obrigacións positivas e negativas. 3.4. Obrigacións transitorias e duraderas. 3.5. Obrigacións principais e accesorias. 3.6. Obrigacións de cuota líquida e ilíquida. 3.7. Obrigacións divisibles e indivisibles. 3.8. Obrigacións xenéricas e específicas. 3.9. Obrigacións simples e complexas.

Tema III. A modificación das obrigacións. A extinción das obrigacións: o art. 1156 Código do civil.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diferentes tipos de modificacións. 2. Os cambios do acreedor. 3. Os cambios do deudor. 4. O art. 1156 do Código civil e as causas da extinción da obrigacións. 5. O cumprimento ou o pago en xeral. 6. A perda da cosa o a imposibilidade sobrevenida da prestación. 7. A condonación ou remisión da debeda. 8. A confusión. 9. A compensación. 10. A novación.
Tema IV. O incumplimento das obrigacións: causas e efectos. A protección do crédito.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os supostos do incumprimento. 2. A responsabilidade do deudor. 3. O caso fortuito e a forza maior como causas de exoneración para o deudor. 4. A responsabilidade do deudor por incumprimento a él imputable. 5. A reacción do acreedor e a execución forzosa. 6. A indemnización de danos e perxucios. 7. O artículo 1911 do Código civil: a responsabilidade patrimonial universal e seus caracteres. 8. Nocións básicas sobre as accións subrogatorias, directa e pauliana. 9. A acción subrogatoria ou indirecta. 10. A acción directa. 11. A acción pauliana ou revocatoria.
Tema V. O contrato: concepto e requisitos. A formación do contrato.	<ol style="list-style-type: none"> 1. O concepto de contrato. 2. Clasificación dos contratos. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Contratos consensuais, reais e formales. 2.2. Contratos gratuitos e contratos onerosos. 2.3. Contratos típicos e atípicos. 2.4. Contratos instantáneos, duraderos e de execución periódica. 2.5. Contratos bilaterales e unilaterales. 3. Os elementos do contrato. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Elementos esenciais. 3.2. Elementos accidentais. 4. A libre formación do consentimento e os vicios da vontade. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. O error. 4.2. A violencia. 4.3. A intimidación. 4.4. O dolo. 5. A forma do contrato. O principio de liberdade de forma.
Tema VI. O precontrato. As condicións xerais da contratación. A interpretación e integración do contrato.	<ol style="list-style-type: none"> 1. O precontrato ou promesa de contrato. 2. O contrato de opción. 3. As condicións xerais da contratación e os contratos de adhesión. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Noción de condicións xerais da contratación. 3.2. A eficacia obligatoria dos contratos de adhesión. 3.3. As condicións xerais da contratación en Dereito español. 4. A interpretación do contrato. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Os criterios interpretativos de carácter subxetivo. 4.2. Os criterios interpretativos de carácter obxetivo. 4.3. O art. 1289 do Código civil 5. A integración do contrato.
Tema VII. A eficacia e ineficacia do contrato.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os efectos do contrato. 2. Premisa sobre a ineficacia do contrato. 3. A nulidade do contrato. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Causas de nulidade. 3.2. A acción de nulidade. 3.3. Consecuencias da nulidade. 3.4. A nulidade parcial do contrato. 4. A anulabilidade do contrato. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Causas de anulabilidade. 4.2. A acción de anulabilidade. 4.3. Efectos da anulabilidade. 5. A pervivencia dos contratos inválidos. 6. O mutuo disenso. 7. O desistimento unilateral. 8. A resolución do contrato por incumplimento. 9. A rescisión do contrato. 10. A revocación do contrato.

Tema VIII. A donación. A compraventa.

- I. O contrato de donación.
  1. Concepto de donación.
  2. Modalidades da donación.
  3. Presupostos e elementos da donación.
  4. A revocación das donacións.
  5. Reducción das donacións inoficiosas.

- II. O contrato de compraventa.
    1. A compraventa: ideas xerais.
    2. O obxecto da compraventa.
    3. Dereitos e obrigacións do vendedor.
    4. Dereitos e obrigacións do comprador.
    5. A dobre venta.
    6. Os riesgos na compraventa; o art. 1452 do Código civil.
-

Tema IX. O contrato de arrendamento urbano. O contrato de arrendamento rústico. O contrato de obra e servizos.

- I. O contrato de arrendamento urbano.
  1. O contrato de arrendamento urbano: consideracións xerais.
  2. O arrendamento de vivienda. Modificacións lexislativas.
  3. Os restantes arrendamentos urbanos.

- II. El contrato de arrendamento rústico.
  1. Os arrendamentos rústicos: nocións xerais e lexislación aplicable.
  2. Réxime xurídico básico dos arrendamentos rústicos.
  3. A aparcería agraria.

- III. O contrato de obra.
    1. O contrato de obra: concepto e caracteres.
    2. O obxeito do contrato de obra.
    3. Posición do contratista.
    4. Posición do comitente.
    5. A responsabilidade por ruina: o art. 1591 do Código civil.
    6. As responsabilidades na construción na Ley Ordenación Edificación.
-

Tema X: O contrato de mandato. O contrato de sociedade. O contrato de préstamo.

- I. O contrato de mandato.
  1. Concepto.
  2. Clases de mandato.
  3. Réxime básico do contrato de mandato.

- II. O contrato de sociedade.
  1. Concepto e notas esenciais do contrato de sociedade.
  2. A personalidade xurídica das sociedades civís.
  3. Clases de sociedades.
  4. Contido do contrato de sociedade.
  5. Disolución e liquidación da sociedade.

- III. O contrato de préstamo.
    1. O préstamo de uso.
    2. O mutuo o simple préstamo.
-

Tema XI: O contrato de depósito. O contrato de fianza.

- I. O contrato de depósito.
  1. Concepto.
  2. Clases de depósito.
  3. Contido do contrato de depósito.
  4. Extinción do contrato de depósito.
  5. O depósito irregular.

- II. o contrato de fianza.
    1. Concepto.
    2. Clases de fianza.
    3. As relacións entre deudor e fiador.
    4. As relacións dos cofiadores entre sí.
    5. Extinción do contrato de fianza.
-

Tema XII: A transacción. O convenio arbitral. Os contratos aleatorios.

- I. O contrato de transacción.
  - 1. Concepto de transacción.
  - 2. Os efectos da transacción.
  - 3- A transacción xudicial.
- II. O convenio arbitral.
  - 1. O convenio arbitral: concepto e tipos.
  - 2. Obxeito do arbitraje.
  - 3. Os árbitros.
  - 4. Efectos do arbitraje: o laudo.
- III. Os contratos aleatorios.
  - 1. A categoría xeral dos contratos aleatorios.
  - 2. O xogo e a aposta.
  - 3. O contrato de renta vitalicia.
    - 3.1. Suxeitos.
    - 3.2. Contido do contrato de renta vitalicia.
  - 4. O contrato de alimentos o vitalicio.
    - 4.1. A Ley 41/2003, de 18 de novembro.
    - 4.2. Contido básico do contrato de alimentos.

Tema XIII: Os cuasicontratos. A responsabilidade extracontractual.

- I. Os cuasicontratos.
  - 1. Concepto.
  - 2. Clases de cuasicontratos:
    - 2.1. A xestión de negocios alleos.
    - 2.2. O cobro e o pago do indebido.
    - 2.3. O enriquecemento inxusto.
- II. A responsabilidade extracontractual.
  - 1. Os actos ilícitos como fonte das obrigacións.
  - 2. A responsabilidade subxetiva ou culposa por feitos propios.
  - 3. A responsabilidade por feito allego: carácter subxetivo da responsabilidade indirecta.
  - 4. O art. 1903 do Código civil: supostos de responsabilidade por feito allego.
  - 5. Evolución no orden lexislativo: "da responsabilidade por culpa á responsabilidade por riesgo".
  - 6. Supostos de responsabilidade obxetiva no Código civil.
  - 7. Principais supostos de responsabilidade obxetiva no dereito español.
  - 8. A reparación do dano: específica e pecuniaria.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	15	15	30
Sesión maxistral	36	36	72
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	33	33
Estudo de casos/análise de situacións	0	10	10
Traballos e proxectos	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Análises dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada

Descrición

Sesión maxistral	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas **tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente no aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Tutorial).
Estudo de casos/análises de situacións	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas **tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente no aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Tutorial).

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para a avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	70	
Estudo de casos/análise de situacións	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	20	
Traballos e proxectos	Resumos e/ou cronogramas e/ou exposicións e debates grupais.	10	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Enténdese como regra xeral que os alumnos optan polo sistema de avaliación continua coas porcentaxes xa indicadas. O alumno deberá obter para poder compensar unha parte coa outra, un 3 sobre 10 nos casos e un 4 sobre 10 na proba de contidos. O alumno que desexe abandonar a avaliación continua, deberá comunicalo ao profesor ata os 60 días seguintes ao comezo das clases da materia.

O alumno que non se acolla á avaliación continua por deixala ou por non poder asistir poderá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementadas nunha respecto daqueles que optasen pola avaliación continua e, ademais, un caso. A cualificación final deste exame será do 100 % coas porcentaxes xa indicadas, é dicir, 70% o exame teórico e 30% o práctico. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre 10 nos casos e un 4 sobre 10 na proba de contidos.

No mesmo curso gardaranse as notas de avaliación continua dunha convocatoria para outra (xaneiro e xullo).

O sistema de avaliación na segunda convocatoria (xullo), será igual que en primeira tanto para quen sigan a avaliación continua como para aqueles que non.

Convocatoria fin de Carreira: O alumno fará unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementadas nunha respecto daqueles que optasen pola avaliación continua e, ademais, un caso. A cualificación final deste exame será do 100 % coas porcentaxes xa indicadas, é dicir, 70% o exame teórico e 30% o práctico. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre 10 nos casos e un 4 sobre 10 na proba de contidos.

As datas e horarios das probas publícanse na web da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta da Facultade. Esta materia no PCEO Grado en Administración e Dirección de Empresas-Grado en Dereito se imparte no 2º cuatrimestre do 2º curso e o profesorado responsable está integrado polas profesoras Dña Teresa Estévez Abeleira e Doña Lydia Noriega Díaz.

Bibliografía. Fontes de información

Lasarte Álvarez, Principios de Derecho civil. Tomo II y III, Trivium, última edición

Bercovitz Rodríguez-Cano y otros, Manual de Derecho civil. Obligaciones y Contratos, 2 Vols. , Bercal, última edición

O´Callaghan Muñoz, Compendio de Derecho civil. Tomo li, vols. I y II, Edersa, última edición

Lacruz Berdejo, Elementos de Derecho Civil. Tomo II, Bosch, última edición

Díez-Picazo y Gullón, Instituciones de Derecho civil. Vol. 1, Tecnos, última edición

Albaladejo Garcia, Derecho de Obligaciones. Tomo II. Vols. I y II, Bosch, última edición

VVAA , Código civil, , última edición

VVAA, Ley de Derecho Civil de Galicia, , última edición

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Outros comentarios

Todo alumno deberá dispor, desde a segunda semana de docencia, dunha edición do Código Civil actualizada péchada ao comezo do curso.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito internacional público**

Materia	Dereito internacional público			
Código	V03G720V01224			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a				
Profesorado	Burgin Piñeiro Oliveira, Annina Cristina			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende achegar ao alumno un coñecemento da dimensión xurídica da Sociedade Internacional e da función do Dereito Internacional Público como sistema regulador das relacións na orde internacional. Con esa finalidade, o Programa divídese en tres grandes partes: o ordenamento xurídico internacional; os suxeitos do Dereito Internacional Público e a aplicación do Dereito Internacional Público			

Competencias

Código	Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
(*)CE43 - Conocer el ordenamiento jurídico internacional, identificar sus problemas de aplicación y saber abordar su solución.	
(*)CE44 - Ser capaz de interpretar y analizar críticamente el ordenamiento jurídico-internacional.	
Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	
Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	
Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	
Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	
Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	
Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	CB3
que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	CB2

Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado. CB4

Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía. CB5

Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual

Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica

Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar

Contidos

Tema

I. O Ordenamento Xurídico-Internacional

Lección 1.- A Sociedade Internacional e o seu ordenamento xurídico	<ol style="list-style-type: none"> 1. A Sociedade Internacional<ol style="list-style-type: none"> A) Evolución histórica B) Carácteres básicos 2. O Dereito Internacional como ordenamento xurídico da Sociedade Internacional<ol style="list-style-type: none"> A) Concepto de Dereito Internacional Público B) Carácteres do Dereito Internacional Público C) Funcións do Dereito Internacional Público
Lección 2.- A formación do Dereito internacional público	<ol style="list-style-type: none"> 1. A creación e o desenvolvemento progresivo do Dereito Internacional Público 2. Os Tratados Internacionais<ol style="list-style-type: none"> A) O procedemento de celebración dos Tratados B) A aplicación dos Tratados 3. O costume e os principios xerais 4. Os actos unilaterais dos Estados e das Organizacións Internacionais 5. A recepción das normas internacionais nos ordenamentos internos

II. Os suxeitos do Dereito Internacional Público

A) O ESTADO

Lección 3.- O Estado como suxeito primario do Dereito Internacional Público	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os elementos constitutivos do Estado 2. O recoñecemento de Estados e o recoñecemento de gobernos 3. As inmunidades do Estado 4. A sucesión de Estados
Lección 4.- O territorio do Estado	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concepto e natureza do territorio 2. Modos de adquisición do territorio 3. A delimitación do territorio<ol style="list-style-type: none"> A) As fronteiras B) Relacións de veciñanza e cooperación transfronteriza 4. As modificacións no exercicio da competencia territorial do Estado
Lección 5.- A competencia territorial do Estado sobre certos espazos marítimos	<ol style="list-style-type: none"> 1. A evolución do Dereito Mar: factores e intereses 2. Os espazos marítimos suxeitos á soberanía dos Estados 3. Os espazos marítimos suxeitos a certas competencias funcionais dos Estados 4. Os espazos marítimos non suxeitos ás competencias dos Estados e certas situacións especiais
Lección 6.- As competencias estatais sobre os espazos supraterrrestres	<ol style="list-style-type: none"> 1. O espazo aéreo 2. Os espazos supraterrrestres non suxeitos ás competencias territoriais dos Estados: O espazo ultraterrrestre
Lección 7.- Outros espazos de interese internacional	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os cursos de auga internacionais 2. As canles internacionais 3. Os espazos polares 4. Espazos e recursos naturais: o medio ambiente e a súa protección internacional
Lección 8.- A poboación do Estado	<ol style="list-style-type: none"> 1. A nacionalidade: competencias do Estado sobre os seus súbditos no estranxeiro 2. A condición xurídica do estranxeiro 3. Réximes cualificados de extranxería
Lección 9.- Os órganos do Estado nas Relacións Internacionais	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os órganos centrais 2. A representación diplomática 3. As oficinas consulares

B) AS ORGANIZACIONES INTERNACIONAIS

Lección 10.- Aspectos xerais das Organizacións Internacionais	1.Antecedentes e evolución histórica 2.Concepto 3.Estrutura e formación da vontade 4.Personalidade xurídica internacional 5.Clases
Lección 11.-A Organización das Nacións Unidas	1.Antecedentes e evolución histórica 2.Propósitos e principios 3.Os membros 4.A estrutura institucional 5.As principais funcións
C) A PERSONA HUMANA	
Lección 12.- A persoa humana ante o Dereito Internacional Público	1.A subxetividade internacional do individuo 2.A capacidade de actuar do individuo ante órganos internacionais 3.A responsabilidade internacional do individuo 4.A protección dos Dereitos Humanos
III.A APLICACIÓN DO DEREITO INTERNACIONAL PÚBLICO	
Lección 13.-A responsabilidade internacional	1.Codificación e desenvolvemento progresivo do dereito sobre a responsabilidade internacional 2.A responsabilidade internacional por feitos internacionalmente ilícitos 3.A responsabilidade internacional polas consecuencias perxudiciais de actos non prohibidos polo Dereito internacional público
Lección 14.- Os procedementos para asegurar a aplicación das normas internacionais	1.A protección diplomática 2.As medidas de autotutela 3.Os procedementos institucionalizados
Lección 15.- Os procedementos pacíficos de solución das controversias internacionais	1.As controversias internacionais 2.Os procedementos non xurisdicionais de solución de controversias 3.Os procedementos xurisdicionais de solución de controversias
Lección 16.-O control do uso da forza	1.A prohibición da ameaza ou do uso da forza 2.A reglamentación dos conflitos armados 3.O Dereito Internacional Humanitario

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	23.5	30.4	53.9
Sesión maxistral	53	93	146
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	23.1	23.1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Os traballos de aula dividiranse en diversas actividades nas que o alumno adquire un protagonismo fundamental. Estas actividades centraranse, basicamente, na realización de prácticas e exposición de traballos nas que o alumno debe saber manexar os principais instrumentos xurídicos internacionais.
Sesión maxistral	Nas sesións maxistrals presentarase ao alumno os conceptos fundamentais da asignatura

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Consideramos que xunto coas sesións maxistrals e as clases prácticas e de acción tutorial tamén segue sendo fundamental a tutoría individualiza coa finalidade de atender as dúbidas e orientacións necesarias para cada alumno

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Resolución de problemas e/ou exercicios	O traballo de aula valorarase en atención a dous criterios: por unha banda, os casos prácticos e traballos que sexan obxecto de exposición na aula, así como, por outra banda, mediante os casos prácticos que deberán ser entregados ao profesor. Este traballo de aula valorarase ata un máximo de 2 puntos.	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados mediante unha proba escrita na que se exporán cuestións de desenvolvemento sobre epígrafes do programa. Esta proba escrita valorarase ata un máximo de 8 puntos. Aqueles alumnos que opten polo sistema de avaliación continúa, deben ter unha nota mínima nesta proba dun 3,5 para que se some a nota dos traballos na aula. 	80

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O primeiro día de clase, entregaráselles unha "**ficha de opción de avaliación**", que deberán entregar ao profesor, no prazo dunha semana, e na que **deben optar entre o sistema de avaliación continua** ou o **sistema de avaliación final**. Se optan pola avaliación continúa, na primeira oportunidade de exame, non poderán acudir á modalidade de avaliación final.

Aqueles alumnos que non se sometan á avaliación continúa, a proba a realizar, **modalidade avaliación final**, constará de dous partes: a realización dunha proba escrita con cuestións de desenvolvemento así como a resolución dun caso práctico, exame que, en todo caso, representará el 100% da cualificación.

Os alumnos que, optando polo "sistema de *evaluación continúa", non superen a materia na primeira oportunidade, conservaráselles a nota que obtivesen na avaliación continua cando se presenten á segunda oportunidade (exame de xuño)

O exame correspondente á **Convocatoria "Fin de carreira"** desenvolverase igual que o da modalidade avaliación final.

Calendario de examen da asignatura: "As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016"

Bibliografía. Fontes de información

- Díez de Velasco, M, Instituciones de Derecho Internacional Público, 18ª edic, 2013, Tecnos
Díez de Velasco, M, Las Organizaciones Internacionales, 10ª edic, 2010, Tecnos
Carrillo Salcedo, J.A, El Derecho Internacional en perspectiva histórica, 1991, Tecnos
Pastor Ridruejo, J.A, Curso de Derecho Internacional Público y Organizaciones Internacionales, 17ª edic, 2013, Tecnos
Mariño Menéndez, Derecho Internacional Público, 2007, Trota
Andrés Sáenz de Santa María, P, Sistema de Derecho Internacional Público, 2012, Civitas
Remiro Brotons y otros, Derecho Internacional. Curso General, 2010, Tirant lo blanch
Sánchez, V.M, Derecho Internacional Público, 2012, Huygens Editorial
Jiménez Piernas, C, Introducción al Derecho Internacional Público. Práctica de España y de la Unión Europea, 2011, Tecnos
Sobrinho Heredia, JM, Recopilación de Textos Internacionales y de la Unión Europea, 2012, Netbiblo
Casanovas,O; Rodrigo,A, Compendio de Derecho Internacional Público, 2ª edic., 2013,
Casado Raigon, R, Derecho Internacional. Parte General, 2013, Tecnos

Os alumnos deben acudir a clase cunha Recopilación Textos Internacionais e da Unión Europea

Recomendacións

Outros comentarios

Para a preparación desta materia recoméndase o manual do Prof. Díez de Velasco

DATOS IDENTIFICATIVOS**Políticas económicas**

Materia	Políticas económicas			
Código	V03G720V01225			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma				
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Teixeira Bautista, José Francisco			
Profesorado	Teixeira Bautista, José Francisco			
Correo-e	teixeira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura proporciona ós alumnos unha visión das principais políticas económicas de curto prazo aplicadas nos últimos anos. Estúdanse os principais obxetivos de estabilización coxuntural, as características das ferramentas monetarias, fiscais, comerciais, cambiarias e as principais políticas sectoriais.			

Competencias

Código	Tipoloxía
--------	-----------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Posuír e comprender coñecementos acerca de: As institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais acerca de como funciona a economía	
Solucionar de maneira efectiva problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	
Mobilidade e *adaptabilidade a contornas e situacións diferentes	
Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	

Contidos

Tema	
Obxetivos da Política económica.	Introducción á política económica. Obxetivos da política económica.
Política monetaria	Institucións. Oferta e demanda de diñeiro. Instrumentos de política monetaria e mecanismos de transmisión. Experiencias de Política monetaria.
Política fiscal	Bases teóricas. Políticas de ingreso e gasto público.
Política económica exterior .	O equilibrio externo. Instrumentos de política exterior. A política económica nunha economía aberta.
Políticas microeconómicas	Política de I+D+i. Política de competencia.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	30	45
Titoría en grupo	5	5	10
Sesión maxistral	30	60	90
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolveranse en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios, aulas informáticas, etc).
Tutoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da asignatura para asesoramento / desenvolvemento de actividades da asignatura e do proceso de aprendizaxe
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

	Descrición
Prácticas de laboratorio	As clases prácticas e tutorías en grupo teñen como obxectivo axudar o alumnos a consolidar os coñecementos adquiridos nas clases teóricas. Ademais permiten os profesores orientar os alumnos e resolver as dúbidas que poidan xurdir no proceso de aprendizaxe.
Tutoría en grupo	As clases prácticas e tutorías en grupo teñen como obxectivo axudar o alumnos a consolidar os coñecementos adquiridos nas clases teóricas. Ademais permiten os profesores orientar os alumnos e resolver as dúbidas que poidan xurdir no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	A efectos prácticos, non se establece distinción entre prácticas de laboratorio e tutorías de grupo. Para a valoración teranse en conta as actividades realizadas, como son: estudo de temas mediante o uso de material bibliográfico e estatístico, participación activa no desenvolvemento da materia, resolución de exercicios, cuestionarios, etc. A calificación global realizarase conxuntamente coas tutorías en grupo.	30	
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Exames escritos e/ou orais. Será necesario acadar un nivel mínimo para superala materia.	70	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Bibliografía. Fontes de información

Ochando, C. (coord), Objetivos e instrumentos de las políticas económicas coyunturales, Tirant lo Blanch, Valencia, 2015

Cuadrado Roura, J. R. (dir) , Política económica. Elaboración, objetivos e intrumentos, McGraw Hill, Madrid., 2010

Fernández Díaz et al, Política Económica, McGraw Hill, Madrid, 2011

Blanchard, O. et al., Rethinking Macroeconomic Policy, IMF Staff Position Note, 2011

García Reche, Andrés (coord), Política Económica Sectorial y Estructural, Tirant lo Blanch, Valencia, 2003

Krugman, P. y Obstfeld, M., Economía internacional : teoría y política,, Pearson Educación, Madrid, 2012

Mankiw, N. Gregory, Macroeconomía, Antoni Bosch, 2014

Motta, M., Competition Policy: Theory and Practice, Cambridge, 2004

Parejo, A. et al. , Manual de sistema financiero español, Ariel, Barcelona, 2015

Scheller, H., El BCE: historia, misión y funciones , BCE, 2006

Banco Central Europeo, <http://www.ecb.int> ,

Banco de España, <http://www.bde.es> ,

Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home> ,

Instituto Nacional de Estadística, <http://www.ine.es> ,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Macroeconomía/V03G020V01404

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Economía española e mundial/V03G020V01201

Economía: Microeconomía/V03G020V01101